د افغان الک

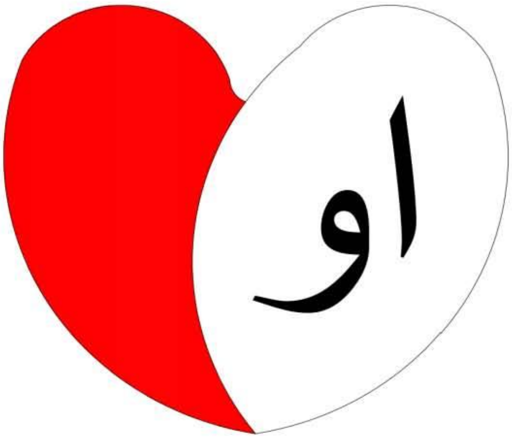

آذري جلۍ

مینه

لیکوال:
داکتر مهندس حشمت الله «اتمر»
...اشت / [illegible] / کال [illegible]

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

لیکي پوهه:

سرلیک: د افغان الک او آذري جلۍ مینه
لیکوال: ډاکټر مهندس حشمت الله ,, اتمر ،،
اېډېټور:
د پخښتۍ ډیزان: ډاکټر مهندس حشمت الله ,, اتمر ،،
خپرندوی:
چاپشمېر: ۱۰۰
چاپ نېټه: چنګاښ میاشت / کال ۱۴۰۳
ګرځنده اړیکه: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸
برېښنالیک: atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له لیکوال او خپرندوی سره خوندي دي، بې اخځ
ښوونې ترې د ګټې اخیستنې اجازه نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک **چوپړی**

پخښتۍ.. ۱
بسم الله الرحمن الرحیم ۲
لیکي پوهه:.. ۳
لړلیک ٤
تراڼ (پیل، شروع، برید)... ٥
د یادښتونو له پاره:.. ۷
ناانډوله (ناول، کېسه یا داستان) ۸
د چاپ شویو کتابونو لېست.. ۱۱۲
د کار لاندې کتابونو لېست ۱۱٥
د امکان او وخت په صورت کې... ۱۱٦
د پخښتۍ څښ ۱۱۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

تران (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إجْلَالًا لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إلَهَ إلَّا اللَّهُ خُضُوعاً لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍوَآلِهِ .

بې پایه ستاینه او بې حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چې د وجود مانۍ او کاینات یې د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل سپېڅلي ذات او عبادت د حقیقت له پېژندلو پرته جوړ کړل. هغه د ذات پوهه، عالي، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو د پیدایښت یوه حتمي لامل دی. عظمت، د ټولې نړۍ موجودیت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق د رسیدو جوهر په یوه والي کې د اعتراف، تباهۍ او بې وسۍ یوه له لوړو وسیلو څخه دی.

ګرانو لوستونکو!

دا ځل مې و غوښتل یو بل حقیقی داستان یا ناول چې کیسه یې د آذربایجان په پلازمینې (باکو ښار) کې تېره شوی ده د خپلو کتابونو مینوالو او لوستونکو سره شریکه کړم. زما د کتابونو مېنه وال یوازې معماران او انجینران نه دي، نه باید اوسي، نو ځکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو لیکونو کې توپیر راوړم چې د هرې څانګې مېنه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما دېته اړ کړي چې لیکنې مې توپیر و لري او هم به مې مینه وال ډېر شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکه ربه!

زموږ له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو موږ له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه يې پېژنو. زموږ سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نخښه پاتې نه شي او د اسلام د دين له سپيڅلو بنده ګانو څخه مو و بولې.

- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هېله کيږي چې، خپلې غوښتنې او وړانديزونه د دې کتاب د بيا کتنې له پاره، زما سره شريکه کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷٦۹۹۸

په درنښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یادښتونو له پاره:

۱- ....

۲- ....

۳- ....

۴- ....

۵- ....

۶- ....

۷- ....

۸- ....

۹- ....

۱۰- ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناانډوله (ناول، کېسه یا داستان)

سفدر نوی ځوان شوی افغان الک و چې دعالي لېسې نه فارغ شوی او د کانکور په آزموینه کې د پولي تخنیک انستیتوت (د پولي تخنیک پوهنتون) ساختماني پوهنځي ته په لوړو نمرو کامیاب شوې و، خورا زړور او با استعداده زدکړیال و.

هغه یوه سمستر زدکړې په لوړو نمرو تر سره او د نورو زدکړو له پاره د بورسې تر لاسه کولو سره بهر هیواد ته معرفي شو.

هغه هیڅکله د هیواد نه بهرته سفر نه و کړی، په کابل ښار کې یې د اصولو سره سم صحي معاینات پیل کړ او په یوې اونۍ کې یې ختمې او بیا وروسته یې پاسپورت تر لاسه کړ، د الوتنې وخت یې د افغانستان په کلیزې (جنترۍ) د جمعی ورځ او سهار نهه بجې، کابل وخت ټاکل شوی و.

هغه د اړتیا وړ شیان او کالي پېرودلي اوپه بکس کې یې ایښې ول، د جمعې ورځ ورسیده او هغه وختي له خوبه پاڅېد، لمانځه نه وروسته یې پر خپلو کالیو لاس و واهه چې د سفر کوم شی یې له هیره نه وي وتلي.

شیان بشپړ ول، بیا یې بکس اوچت او په زړه کې یې و ویل:
خدای وکړي تر یو ویشت کیلو ګرامه ډېر نه وي، بیا یې د پلار، مور، ورونو او خویندو سره خدای پاماني وکړه، بکس یې واخیست او د کوره د باندې شو.
موریې د رواج سره سم هغه پسې اوبه وشیندې او دروازه یې وتړله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر خپل بکس د کوڅو نه عمومي سړک ته ورساو او سړک غاړې ته د ټکسي موټر په انتظار شو، تکسي راغی، بیعې بقالي نه وروسته په موټر کې کیناست او کابل نړیوال ډګر خوا ته روان شو.

سړکونه تش ول، دنن په شان ګڼه ګونه نه وه، قانون مراعت کېده او هري خوا ترافیکي اشارې وې.

په چوکونو کې ترافیک لیدل کېده او چلونکو ته به یې اشارې کولې، لږ ځنډ وروسته، هوایي ډګر ته ورسېد او له موټره پلی شو.

کابل نړیوال ډګر ته د ننوتو انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کابل نړیوال ډګر انځور

یواځې مخ په ترمینل روان شو، ځانګړي ځایونو کې یې د بکس او ځان لټون (تلاشي) ورکړ او هغه ته لار ښونه وشوه چې بکس د وزن کولو نه وروسته ځانګړې څانګې ته وسپارئ، په خپله نړیوال سالون ته ننوځي او تر اعلانه دې انتظار وکړئ.

هغه سالون ته لاړ او د کړکۍ مخ ته کیناست، کوم ځای نه چې د هوایې ډګر ښه ننداره کېده او د الوتکو، الوتل او کیناستل ورته په روښانه توګه ښکارېدل.

څو دکیکې(دقیقې) وروسته یې ولید چې یوه لویه الوتکه د هوایې ډګر د ځغاستې سړک ته نږدې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

د آیرفلوت د کمپنی د الوتکی انځور (شوروی وخت)

ده ته خورا په زړه پورې وه، الوتکه د غاستې په سړک کیناسته او ورو، ورو د ترمینل خواته نږدې او بیا وروسته ودرېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آیرفلوت د کمپنی د الوتکې انځور په هوایي ډګر کې (شوروی وخت)

د زینی ګاډی ور نږدې او د دروازې ځای سره یې جوښت کړ، د الوتکې دروازه خلاصه او مسافرو په کته کېدو پیل کړ. په الوتکه کې ډېری بهرنیان ول او دا الوتکه د پخواني شوروی اتحاد د آیر فلوت د کمپنۍ، الوتکه وه.

مسافرین خلاص او د بکسونو مسولین هم د بکسونو کته کولو ته پیل کړ، ټول بکسونه یې په ځانګړي ګاډي کې کېښودل او د ترمینل د بکسونو تسلیمېدو ځای ته یې یوړل، بیا یې د نوې الوتنې بکسونه په ګاډی کې کېښودل او الوتکې د بکسونو ځانګړی ځای ته یې ګاډی ودراوه او بکسونه یې په الوتکه کې کېښودل.
د ترمینل په لودسپیکر کې غږ شو:
د مسکو الوتکه چمتو ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

ژر شئ!
خپلې کڅوړې (بیکونه) واخلئ!
پاسپورټونه او ټکټونو مو په لاس کې و نیسئ.
خلک له خپلوځایونو څخه پاڅېدل او د خپلو شیانو په تنظیمولو یې پیل کړ، سفدر هم خپله کڅوړه (بیک) غاړې ته واچوه او پاسپورت یې په لاس کې ونیوه چې په هغه کې ویزه او تکټ هم ول.
مسافرین له ترمینل څخه و وتل او د الوتکې خوا ته روان شول، هلته د الوتکې زینې سره ودرېدل او د الوتکې ستیورډیسې و ویل:
لمړی دې، د تاشکند مسافرین پورته شئ.

د آیرفلوت د کمپنی د الوتکی انځور (شوروی وخت)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آیرفلوت د کمپنی د الوتکی انځور په کابل ښارکې (شوروی وخت)

د تاشکند مسافرین ختم او بیا یې و ویل:
نور مسافرین کولای شي الوتکې ته پورته شئ.
سفدر هم د لمړي ځل له پاره په الوتکه کې و خوت او بلې ستیورډیسې هغه ته د تکت د نمری سره سم د څوکی لاربښونه وکړه، هغه څوکۍ ته نږدې او ستیورډیسی ور ته و ویل:

کڅوړه دې پاس د کڅوړو(بیکونو) ځای کې کېږده او خپله دې پر ټاکلي ځای کینه.
سفدر پر خپل ټاکلي ځای کیناست.
مسافرین ټول پر خپلو ټاکلوځایونو کیناستل او د الوتکې دروازه د ځانګړی کس له خوا وتړل شوه، د الوتکې زینه لرې او الوتکې ورو، ورو د ځغاستي سړک پر لور حرکت وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الوتکه د ځغاستي سړک ته ورسېده او د چمتو والی (تیارسئ) په حال کې شوه، بیا ستیورډیسو د خطر په حالاتو کې اړینې لارښونې وکړې او ویې ویل:
که چېرې نفس مو تنګېږی د دې الې (وسیلې) او د اوبو(بحر) په غورزېدو کې د دې واسکټ، د زړه بد والی او نوروستونزو په حالاتو کې د دی تنۍ په کېکاګلو سره مونږ په خدمت کې یوو، لږ وروسته یې ټولو ته د ملاوستنی (کمربند) تړلو لارښونه وکړه او ویې ویل:
لمړی خپل ملاوستنی (کمربندونه) وتړئ چې الوتکه، الوځي!

د الوتکې د آکسیجن، هوا سوړ والي او غږ کنټرولولو سیستم انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکې ملاوستني (کمربند) تړلو انځور

د الوتکې ملاوستنی (کمربند) تړلو لارښود انځور

ټولو ملاوستني وتړل، ستیورډیسو خپل لټون پیل کړ او ټولوته یې و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور د الوتکې د عملې د لارښونې سره سم عمل وکړئ.
بيا الوتکې د ځغاستي سړک کې پر منډو پيل او له ځمکې اوچته شوه، سفدر چې لمړی ځل يې و، د الوتکې کړکۍ ته نږدې ځای ور په برخه شوی و، د کابل خيرخانې مېنې کورنو ننداره يې کوله، بيا ورو، ورو الوتکه اوچتېده او د کابل د نورو سيمو په ننداري يې پيل کړ، کوم چې کوچني او کوچني کېده.
الوتکې دوې دورې د کابل په ښار و وهلې، خورا اوچته شوه او سفدر ته ځمکه ښه نه ښکارېده، يوازې شين آسمان او د لمر وړانګې يې تر سترګو کېدې.
الوتکه اعظمي لوړ والي ته ورسېده او د الوتکې عملې اعلان کړ:
الوتکه په عادي ډول الوزي، تاسو کولای شئ چې خپل ملا وستني خلاص او له تشنابه هم استفاده کولای شئ.
لږ وروسته د الوتکې خدمه مسافرو ته ناشتا، چای، قهوه، اوبه، کوکاکولا او فانتا راوړل، بيايې نويو مسافرو ته يې د ميز د خلاصولو او ګتې اخيستنې، لارښونه وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکې د سپټونو(ناستې ځای) انځور

بیا وروسته یې ټول کارول شوي لوښي بېرته غونډ کړل، لړ وروسته یې اعلان وکړ:
مونږ د افغانستان د سرحد نه تېر او د ازبکستان خاورې ته د ننه شو، د څو دکیکو مزل نه یې بیا اعلان کړ:
الوتکه مخ په کته کېدو ده، خپل د ملاوستني وتړئ!
او لږ څنډ وروسته یې اعلان کړ :
تاسو کړکیو نه د تاشکند ښار ننداره کولای شئ، د هوا تودوخه اته دېرش درجې، لمردی او د مهمو ځایونو تکسي او بسنو لاریښونه یې هم وکړه.

الوتکه د ځغاستې په سړک کیناسته او د ترمینل خوا ته روانه شوه، ترمینل ته د رسېدو وروسته ودرېده او بیایې اعلان وکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکې د سیټونو(ناستې ځای) انځور

د تاشکند محترم مسافرین کولای شي د ترمینل د وتلو ځانګې او نور مسافرین د ګرځندوی سالون ته تشریف یوسئ.

د تاشکند د ښار نړیوال هوایې ډګر انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تاشکند د ښار نړیوال هوایي ډګر انځور

د تاشکند د ښار نړیوال هوایي ډګر د سالون انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر د نورو مسافرینو سره ګرځندوی سالون ته لاړ اوپه لاره کې د متحرکو زینو، بریښنایي پټلیو سره آشنا شو او یوه ګړۍ یې په سالون کې تېره کړه، بیا وروسته اعلان شو چې د مسکو د ښار مسافرین کولای شئ، الوتکی ته پورته شئ.

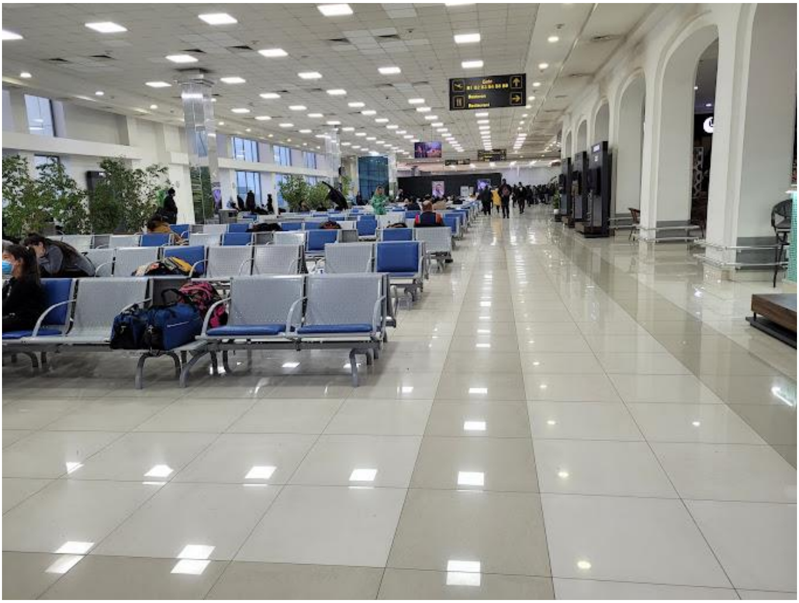

د تاشکند د ښار نړیوال هوايي ډګر د سالون انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

د تاشکند د ښار نړیوال هوايي ډګر انځور

مسافرو الوتکې خوا ته حرکت وکړ او په نوبت سره الوتکې ته پورته او بیا په خپلو ځایونو کېناستل، وروسته نوي مسافرین تاشکند د ښار نه الوتکې ته پورته شول، بیا الوتکې ستیورډیسو د کابل ښار په شان اعلانونه وکړل او مسافر یې مهمو ټکو ته زیر کړل.

الوتکه واولوته او د مسکو پر لور یې حرکت وکړ، په لاره کې مسافرو ته د ماښام ډوډۍ ورکړشوه، وروسته له شپږو ساعتونو الوتکه د مسکو د شریمیتوا نړیوال ډګر ته ورسیده، ښار نه معلومیده او تیاره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

مسکو د ښارشریمیتوا نړیوال هوایی ډګر انځور

مسکو د ښارشریمیتوا نړیوال هوایی ډګر انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

الوتکه وروسته د کيناستو ترمينل ته نږدې شوه او ودرېده.
د الوتکې مسولينو د روازه خلاصه او په دهليز کې د خدای پامانۍ په خاطر ودرېدل، د خلکو سره يې خدای پاماني کوله او هر يو ته يې ويل:
ښه وخت!
ښه ژوند!
مونږ د ښار ښکلاو نه ګټه پورته کړئ!
بيا سفدر هم د الوتکې نه د باندې او بل دالان (دهليز) ته ننوت کوم چې يې په لمړی ځل وليد، بيا د دالان (دهليز) د ختمېدونه ترمينل ته ورسېد.

هلته لاربنود ورته و ويل:

دلته ودرېږه تر څو ټول نوي زدکړيالان ټول، بيا وروسته به يو ځای ښار ته لاړ شو.

هغه و ويل:
سمه ده!
زدکړيالان ټول سره راټول شول او لاربنود ورته و ويل:
زما په سې راشئ!
هغوی ټول لمړی د بکسونو د اخيستو ځای ته لاړل بيا وروسته لاربنود ورته د بکسونو اخيست لاربنونه وکړه.
ټولو خپل بکسوونه واخيستل او يو ځای ودرېدل.
شپه وه، د ترمينل څراغونه ډير روښانه او د باندې و دانۍ نه په سترګو کېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د شریمیتوا د ترمینل د ننه انځور

د الوتکو د الوتو او کیناستو غږونه تر غوږو کېده، بیا دوی ته لارښونه وشوه چې د وتلو ګرځندوی سالون ته لاړ او د بس راتګ پورې انتظار وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د شریمیتوا د ترمینل د بکسونو اخیستو انځور

مسکو ښار د شریمیتوا د ترمینل د ننه انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول نوي زدکړیالان هلته راټول شول او لاربښود ورته و ویل:

لاندې تل کې تشنابونه دي.

تاسو کولای شئ ترې ګټه واخلئ!

سفدر هم لاندې کوز شو او تشناب ته لاړ، هغه د تشناب نه د ګټې اخیستنې په هکله پوهېده، ځکه چې یې په کابل ښار کې ژوند کړی و.

بیا وروسته له تشنابه و وت او د لاس مینځلو لوښي ته لاړ ترڅو لاسونو پریمنځي.

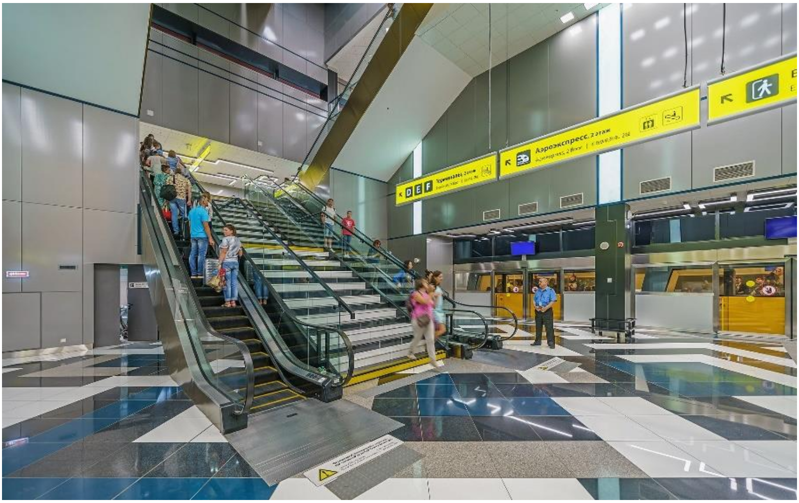

مسکو ښار د شریمیتوا د ترمینل د ننه انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

اخوا، دیخوا یې وکتل، د لوښي په سر یې د اوبو ګوټکونه و نه لیدل او حیران شو چې څه رنګه له لوښی ګټه واخلئ.

مسکو ښار د شریمیتوا د ترمینل د ننه انځور

هغه حیران ولاړ و، یو کس راغی او لاس یې یوې علامې ته نږدې او اوبه راغلې، سفدر په خندا او له ځانه سره یې و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د شریمیتوا د ترمینل د تشنابونو انځور

دا دی!

بل چل دې هم یاد کړ.

د دسمال په لټه کې شوچې خپل لاسونه پرې وچ کړي، بیا یې یوه بکسه د لاس مینځلو لوښي سره ولیده او په زړه کې یې تېرشوه:

کېدای شي دا هم د یو څه له پاره وي، ځکه کومه لیکنه پرې نه ښکارېده، بیا بکسې ته نږدې شو، او ویې کتل چي کوم ځاي کې یې بټنه وي او تسټ یې کړي.

شاو خوا یې وکتل او کومه بټنه یې و نه مونده، بیا یې سر د لاندې کړ چې و ګوري، کومه بټنه د بکسې لاندې نه وي، سر یې ټیت کړ په همدي وخت کې ګرم باد پو شو، هغه ژر سر لرې کړ بیا ماشین کار پرېښود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس وچلو ډبې انځور

بیا يې لاس ور دمخه کړ، ماشین بیا ګرم باد پو کړ، سفدر چې لږ وېرېدلی و، خوشحاله شو او له ځانه سره يې و ویل:

دا دې بله خوشحالي!

لاسونه يې وچ کړل، بیا يې ګړۍ ته وکتل، او په ځغاستو پاس وخوت تر څو پرې نا وخته نه شي، پاس ورسید، د خپل بکس خواته کیناست او د خلکو د وتلو او ننوتلو په ننداره شو.

عجیبه دروازه ته يې پام وګرزېد، چې په خپله خلاصېده، سفدر حیران شو او دروازې خواته روان شو، تر څو وګورئ څوک دروازه خلاصوي او بیا يې بېرته تړي، دروازه شیشه يې وه او کس چې دروازه يې تړله او خلاصوله په سترګو نه لیدل کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شریمیتوا د ډګر اتومات دروازې انځور

هغه ببرته خپل ځای ته راغی او یو بل افغان زدکړیال ته یې و ویل:
عجیبه دروازه ده، خلاصه اوتړل کیږی مګر کس یې نه ښکاري.
هغه هم متوجه شو او ویې ویل:
راځه چې وړاندې لاړ شو او د نږدې یې وګورو.
هغوی وړاندي لاړل او دروازې ته څېرمه ودرېدل.
خلک وتل او ننوتل، دروازه خپله خلاصېده او تړل کېده.
بیا سفدر هغه افغان زدکړیال ته و ویل:
ته دلته اوسه زه د باندې ګورم، کېداې شي کس د باندی نه دا کار وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ودرېد او سفدر دروازې ته نږدې شو، په دې وخت کې دروازه خلاصه شوه او هغه د دروازې نه و وت.
هرې خوايې وکتل او کوم کس يې ونه ليد، بيا بېرته دروازی ته نږدې شو، دروازه په خپله خلاصه شوه او سفدر د ننه شو، بيا دوې ځل يې دا کار وکړ، کوم بدلون په کې را نه غی.
پوه شوه چې دا دروازه هم اتومات ده.

هغه افغان زدکړيال ته و ويل:
دلته ټول شيان اتومات دي.
افغان زدکړيال چې په لمړي ځل له هېواده د باندي سفر کړې و په خندا شو او ويې ويل:
دلته هر څه ټوپير لري، لمړی بايد پوښتنه وکړو بيا عمل وکړو، تر څو چې څه شی خراب او دهيواد نوم بد نه کړو.
سفدر و ويل:
هو!
دا ښه سوچ دی؛
بيا په دې وخت کې لاربښود غږ کړ:
الکانو!
دلته راشئ.
تاسو موټرچمتو (تيار) او دروازې شاته ولاړ دی.
خپل بکسونه او کڅوړې(بيکونه) واخلئ!
موټر ته د ننه شئ!
هغوی خپل بکسونه او کڅوړې (بيکونه) واخيستل او موټر خوا ته روان شول، په نوبت سره موټر ته وختل، بيا لاربښود لېست ولوست، ټول کسان حاضر ول، بيا يې چلونکي ته و ويل:
حرکت وکړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

چلونکي حرکت وکړ؛

سفدر د کړکۍ خواته ناست و، او د کړکۍ شیشه یې خلاصه کړه، هوا ډیره ښکلې وه، د کابل او تاشکند په څېر ګرمي نه وه، د پسرلي په شان هوا ښکارېده.

شپه وه او څه نه ښکارېدل، موټر په چټکتیا روان او له دښتو، ځنګلونو نه و وت او ښار ته نږدې شو.

په دې وخت کې د لوړو ودانیو څراغونه ښکارېدل او سفدر داسې اوچتې ودانې نه وې لیدلې.

موټر یوې ساحې ته لاړ او د ودانیو منځ ته ورسېد، بیا لږ وروسته یې موټر د یوې ودانۍ خواته ودراو، لاربنود و ویل:

الکانو له موټر کوز او د ودانۍ مخې ته انتظار وکړئ، بیا لاربنود و دانۍ ته د ننه شو، لږ ځنډ وروسته راغی او الکانو ته یې و ویل:
د نومونو په مطابقت سره سم ټاکلي پوړ او کوټو ته لاړ شئ، د هر پوړ مسول کس تاسو سره مرسته کوي، هر څوک د لېست سره سم خپل ټاکل شوي پوړ او کوټوته لاړل، بیا وروسته لاربنود راغي اوټولو ته یې و ویل:
ښه شپه!
سبا به سره وینو، تر څو چې زه نه وم راغلی تاسو به چېرته نه ځئ.
الکانو و ویل:
سمه ده!
تا سو ته هم ښه شپه!
هغه و ویل:
مننه کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا لاړ.
زدکړیالان ډېر ستړی شوي ول او په خپلو ټاکلو ځایونو کې بیده شول.
سهار اته بجې شوې.
لاربنود راغی.
بیا د هر پوړ مسول، الکان یې ټول کړل او هر یو ته یې یو کوچنی ټکټ ورکړ او هغوي ته یې د سهار د چای څښلو لار ښونه وکړه، زدکړیالان ټول د ډوډۍ سالون ته د ننه شول او ورته لار ښونه وشوه چې په کرښه (لین یا قطار) کې ودرېږي.

هغوی په کرښه (لین یا قطار) کې ودرېدل بیا لاربنود ورته و ویل:
لمړی پطنوس واخلئ بیا هګې، هلوا، کچالو، پېروی، او هر څه چې په ویټرین کې وینئ، کولای شئ چې واخلئ، په مېز کې کېنئ او و یې خورئ.

هغوی دا کار وکړ بیا لار ښود ورته و ویل:
ځوک چې خواړه خلاصوي کولای شي خپل پطنوس ټاکلي ځای ته ورسوي او هلته یې په مخصوصه کراچۍ کې کېږدئ.
الکانو و ویل:
پوه شوو.
بیا لاربنود و ویل:
دا هم تاسو د غرمې د دوډۍ ټکټ.
لاربنود ټکټونه و ویشل او ورته یې و ویل:

د ډوډۍ وخت له یوې بجې نه تر دوې بجو پورې دی، کوښښ وکړئ په ټاکلي وخت ډوډۍ ته راشئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډوډۍ نه وروسته مونږ د ښار يو پروګرام لرو، چې تاسو د ټرافيکي اشارو، موټرو او مټرو سره معرفي او بيا وروسته يو پارک ته، وخت تېرولو د پاره لاړ شو.
الکانو و ويل:
سمه ده!
لارښود لاړ او الکان هم خپلو کوټو ته لاړل، کړکيو ته نږدې شول او هرې خوا په کتلو يې پيل کړ.
په خپل منځو او نورو زدکړيالانو سره يې په روسي ژبې خبرې پيل کړې.
غرمه او نږدې يوه بجه شوه، سفدر ډېر وږى شوى و، او نور افغانانو ته يې غږ کړ:
راځئ!
ډوډۍ ته لاړ شو!
نور زدکړيالان هم را ټول او مخ په ډوډۍ خونې يې حرکت وکړ.
هغه نورو ته هم و ويل:
خپل ټکټونه واخلئ.
هغوى ټکټونه واخيستل او ډوډۍ خونې ته لاړل، اوس د ډوډۍ په اخيستلو بوخت شوي ول.

ډوډۍ نه وروسته هغوى بېرته خپلو کوټو ته ستانه شول اود لار ښود په انتظارکې شول.

دوې بجې شوې، لارښود راغى، ټول يې سره راټول او ورته يې هدايت وکړ چې موټر ته وخيږى، کوم چې د ودانۍ مخې ته ولاړ دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الکان موټر ته وختل او هر څوک په خپله خوښه ځایونو کې کیناستل، سفدر هم یوې څوکې کې چې کړکۍ ته جوښته وه، کیناست تر څو د ښار ننداره وکړئ.

موټر حرکت وکړ او ښار مرکزي سیمې خوا ته روان شو.
سفدرلوړ پوړې ودانۍ و لیدې او په بل افغان زدکړیال چی په خوا کې یې ناست و، غږ کړ:
ګوره !
دا ودانۍ زمونږ تر سینمایې پامیر او سیلو نه هم اوچتې دي، که چېرې د چا په سر خولۍ وي او د ودانۍ سر خواته وګورئ، هرو مرو خولۍ یې له سره غورځیږي.
هغه و ویل:
هو!
همداسې ده!
په رښتیا چې ډېرې اوچتې ودانۍ دي.

یوه ګړۍ په ښار کې وګرځېدل او لار ښود به دوی ته د سړکونو نومونه، ترافیکي اشارو سیستم او د سړک نه تېرېدو چل ښوده.

بیا وروسته یوی ودانۍ ته نږدې، پیاده رو ته موټر ودرېد، لارښود غږ کړ:
له موټره کوز شئ!
یوې خوا ودریږي!

بیا به یو ځای مترو کې لاړ شو چې د ځمکې لاندې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر سوچ وکړ چې دا به د کابل په شان ځمکې لاندې لار (زېر زمیني) وي چې په ټول افغانستان کې هغه وخت یواځې په ده افغانانو سیمه کې شتون درلود.
کوم وخت چې مترو ته ننوتل، ویې لید چې ډېر لوی سالون دی او څه ماشینونه ښکاری چې خلک په کې پیسې اچوي، دننه کیږي او را وځي، سفدر حیران شو چې دا څه بلا ده، کوم ځای ته راغلو، دا خو د کابل د ځمکې لارې غوندې نه ده.

مسکو ښار د مترو ترمینل انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د مټرو ترمینل د باندې انځور

مسکو ښار د مټرو ترمینل د ننه انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو د ښار د مټرو ترمینل د زینو انځور

مسکو ښار د مټرو ترمینل د زینوانځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

مسکو ښار د مترو ترمینل د ننوتلو د اجازی ماشین، انځور

مسکو ښار د مترو ریل ګاډی لارې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د مټرو زينې انځور

مسکو ښار د مټرو ريل ګاډی دالان انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د مټرو ریل ګاډی انځور

بیا لاربنود و ویل:
د دې له پاره چې د مترو، اډو څخه استفاده وکړو، باید په دې ماشینو کې پیسي واچوو او ترې تېر شو، بیا به په برقي زینو کي د ځمکې تل کوز شو، چېرې چې ریل ګادي ځي او راځي.

لاربنود هغوی ته د تېرېدو چل و ښود او هر یو کس ته یې یو پنځه کپیکه (روسي ماتې پېسی نوم) د اوسپنی پیسې ور کړې.

هغوی د هدایت سره سم کنترول د ماشین نه تېر شول او پر پټۍ ودرېدل، څو ثانې وروسته پټۍ په زینې بدله شوه او د ځمکې تل ته یې حرکت وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ځنډ وروسته ټول د ځمکې تل ته ورسېدل او لاربښود غږ کړ:
دېخوا را ټول شئ!
تاسو ته لاربښونه کوم!
الکان یوې خواته غونډ شول او لاربښود ورته د مټرو نقشه ورکړه او ویې ویل:
دا دي!
د مټرو نقشه له ځانه سره واخلئ او وګورئ، دلته یو دایروی سړک دی، نور سړکونه د مرکز نه تېرېږي، هر سړک (مسیر) ځانته نوم لري، او مونږ باید په دغه قطار کې و خیږو چې اسماعیلوف پارک ته مو رسوي.
لار ښود ډېره کړه:
دغه تم ځای (ایستګاه) نمره دوې یادېږی.
چلونکي د هرې اډی (تم ځای) نوم اخلي او وایي:
دا............ اډه ده اوبله اډه .... نومېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ زنډ وروسته هغوی نوموړې اډې ته و رسېدل او لاربنود غږ کړ:
کوز شئ!
ټول یوې خوا ټول شئ!
بیا یې و ویل:
په دې زینې کې وخېږئ!
بیا وروسته په پای کې، سالون کې ودرېږئ.
زه تاسوته وایم چې په کومه لار و وځو.
هغوی و ویل:
سمه ده!
وروسته ټول په پاسني (برسېرني) سالون کې ټول شول، لاربنود راغی او اشاره یې وکړه چې په دې خوا و وځو.
الکان و وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاربنود و ویل:
ما په سې راشئ!
لمړی لاربنود هغوی د اسماعیلو فسکې کمپلکس ودانۍ چې نړیوال سپورتي سیالیو(مسابقو) له پاره جوړ شوي ول، بوتلل، له ودانیوسره یې وپېژندل او د څو دکیکو له پاره شاو او خوا وګرځېدل.

مسکو ښار د اسماعیلوفسکي د نړیوال سپورتي سیالیو ودانیو کمپلکس انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د اسماعیلوفسکي د نړیوال سپورتي سیالیو ودانیو کمپلکس انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا وروسته لاربنود و ویل:
راځئ !
اوس پارک ته ځو.
هغوی د لاربنود پسې لاړل او اسماعلیوفسکي پارک ته ننوتل.
ډېر لوی پارک و، هرې خوا شین، فوارې او د اوبو ډنډونه ول.
خلوکو په کیښتیو کې کولای شو و ګرځي، ژوی او مرغان هم لیدل، کېدل.
ډېره هوسا او ښکلی طبیعت و.
هغوی تر ماښامه چکر و واهه، بیا لاربنود و ویل:
راځئ!

د اسماعیلوفسکي د پارک انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسماعیلوفسکي د پارک انځور

د اسماعیلوفسکي د پارک انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس به بېرته هستوګنځي ته لاړ شو چې د ماښام د ډوډۍ وخت دی.
هغوی بيرته د بس په مرسته هستوګنځی ته لاړل.
هغوی ټول هستوګنځی ته د ننه شول او لاربنود ټولوته د شپې د ډوډۍ، سهار چای او غرمې ډودی، ټکټونه ورکړل او و يې ويل:
سبا چېرى مه ځئ!
کېدای شي هر څوک خپلو ښارونو ته سفر وکړئ.
الکانو ومنله او ويې ويل:
سمه ده!
لاربنود خدای پاماني واخيسته او ويې ويل:
خدای مو تل خوشحاله لره!
تل بري اوسئ!
بيا لاړ.
الکان ډوډۍ سالون ته د ننه شول او د ډوډۍ خوړلو وروسته، بيا هر څوک خپلو کوټو ته لاړل.
ماسخوتن و، سفدر هغه افغان زدکړيال ته و ويل:
ټلويزيون کوټې ته ځو او که د باندې؟
هغه و ويل:
ستا خوښه!
سفدر و ويل:
راځه د باندې به و وځو.
هغه و ويل :
سمه ده!
هغوی د باندې و وتل.
د يو کس يې و پوښتل:
دلته د مسکو دولتي پوهنتون ودانۍ چېرې ده؟
هغه و ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ!
زه به يې در وښيم.
په لاره کې هغه د دوی نه پوښتنه وکړه:
له کوم هېواده راغلي ياست؟
هغوی و ويل:
له افغانستانه.
بيا يې و ويل:
ستاسو هېواد کې جګړه ده؟
هغوي و ويل:
هو!
زمونږ د خاورې دښمنان خورا ډېر دي.
بيا يې و ويل:
تاسو بايد کوښښ وکړئ چې خپل هيواد ودان کړئ.
هغوی و ويل:
هرو مرو!
بيا لږ مزل يې وکړ او ويې ويل:
ښۍ لاس ته وګورئ، هغه لوړه ودانۍ د مسکو دولتي پوهنتون ودانۍ ده، تاسو کولای شئ د نږدې يې وګورئ.
د ننه کيدای نه شئ ځکه چې شپه او دانۍ تړلې دي.
بيا يې هغوی ته و ويل:
نور څه خدمت کولای شم:
هغوی و ويل:
مننه کوو!
کس بېرته وګرځېد، سفدر او بل افغان زدکړيال، پوهنتون خواته روان شول.
د پوهتنون تر مخه لوي سړک و، او دوی بايد د هغه تېر شوي وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د لمړي سړک نه واوښتل او منځني سړک ته نږدې او ویې غوښتل چې له سړکه واوړي (تېرشي).
لمړی یې ښی اوبیا یې کیڼ خوا ته وکتل، ګاډي (موټر) نه ښکارېدل، بیا په سړک کې ننوتل.
په دې وخت کې د ترافیک شپېلۍ شو.
هغوي ودرېدل او یې کتل، ترافیک نه ښکارېده.
بیا یې حرکت وکړ.
بیا د ترافیک شپېلي غږ شو.
هغوی ودرېدل، په دې وخت کې یو تن ترافیک د خپل موټر سایکل سره د دوی خواته ودرېد.
لمړی یې عسکري سلامي و وهله، بیا یې دوی ته و ویل:
بیرته راشئ!
هغوی بیرته د سړک غاړی ته راغلل.
ترافیک د هغوی نه و پوښتل:
د کوم ځای یاست؟
هغوی و ویل:
د افغانستانه.
بیا یې و ویل:
چیر ته زدکړې کوئ؟
هغوی و ویل:
تر اوسه نه پوهېږو، کېدای شي سبا به روښانه شي.
بیا یې و پوښتل:
اسناد مو کتلی شم؟
هغوی و ویل:
زمونږ اسناد د مسول کس سره دي.
بیا یې و پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ورځې کېږي چې مسکو کې ژوند کوئ؟
هغوي و ويل:
دوي، دري ورځې.
بيا يې و ويل:
تاسو پوهېږئ، چې د سړک له کوم ځايه تېر شئ؟
هغوی و ويل:
هو!
ترافيک و ويل:
نو بيا ولی د ځانګړي (مخصوص) ځای نه تېر نه شوئ؟
هغوی و ويل:
مونږ د قانون سره سم، لمړی مو ښي بيا موکيڼ خوا وکتل، ګاډی نه تر سترګو کېدل، ځکه مو پرېکړه وکړه (تصميم و نيو) چې له سړکه تېر شو.
هغه و ويل:
دلته قانون داسې دی:
لمړی بايد دسړکه د تېريدو ځای ته ځان ورسوئ، بيا ترافيکي څراغونه وګورئ، چی د پياده رو څراغونه شنه (زرغون) شول، کولای شئ چی له سړکه تېر شئ.
هغوی و ويل:
دلته څراغونه نه تر سترګو کېدل نو ځکه مو وغوښتل له سړکه تېر شو.
هغه و ويل:
دا دليل نه شي کېدای.
د دې له پاره چي مو لمړی ځل دی او د بله کبله دا چې تاسو د افغانستان (وروسته پاتې) هېواده ياست، نه مو جريمه کوم، د دې راز سر غړونې جريمه درې روبله (د روسي پيسو نوم) چې تقريبا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور ډالره (امریکایي پیسو نوم) سره سمون خوري، باید جریمه شوي وای.
بیا یې زیاته کړه:
راځئ!
زه تاسو ته د تېرېدو ځای در ښیم.
ترافیک خپل موټر سیکل سره ورو، ورو په پیاده رو کې روان او د هغوي سره په خبرو اترو بوخت شو.
لږ ځنډ وروسته ترافیکي اشارې ته ورسېدل او هغوی ته یې لارښونه وکړه چې، له سړکه تېر شئ.
هغوی له سړکه تېر او د مسکو د دولتي پوهنتون ودانۍ ته ورسېدل.
ودانۍ خورا ښکلې او تاریخي وې.
هغوی څو دکیکی هلته وګرځېدل بیا وروسته بېرته خپل هستوګن ځای ته ستانه شول.
شپه تېره شوه، سهار شو، دوی د سهار چای څښلو د پاره سالون ته لاړل، وروسته د چای نه بېرته خپلو کوټو (خونو) ته ستانه شول.
سفدر د هغه افغان زدکړیال سره، د یوی ګړی د پاره، تلویزیون په سالون کې ناست و، زړه یې په تنګ او بیا یې هغه افغان الک ته و ویل:
راځه د باندې و ګرځو!
هغه و ویل:
سمه ده!
دواړه له و دانۍ و وتل:
هرې خوا د منې ونې وې، دوی یو پیاده رو خوا ته روان وو، سفدر هغه افغان زدکړیال ته و ویل:
ته ودرېږه زه یو څو منې وشکوم.
هغه ودرېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر د ونې ځانګې ته لاس ور وړ او یوه ځانګه یې په لاس کې و نیوه، غوښتل یې چې غټې منې ترې وشکوئ.
غټې منې لږ او چټې وي، هغه ځانګه نوره هم ټیټه کړه، په دې وخت کې ځانګه ماته او د پیاده رو سره په ځمکه وغورځېده، سفدر او هغه افغان الک ډېر خپه شول، په دې وخت کې یوه زړه ښځه راورسېده او دوی ته یې و ویل:
ګورئ!
څومره بد کار مو وکړ!
د څو منو له پاره مو ځانګه ماته کړه.
هغوي و ویل:
زمونږ هدف د ځانګې ماتول نه و.
بیا هغه نږدې شوه.
منې یې له ځانګې وشکوې او هغوی ته یې ورکړئ.
هغوی له شرمه منې په جبونو کې واچوی او هستوګنځي خواته روان شول، منې یې پریمنځې او په خوراک یې پیل کړل.
منې اومه وې او هغوی و نه خوړې.
بیا سفدر و ویل:
ته دلته اوسه، زه بازار ته ځم او منې پلورم (اخلم)، دواړه به یې وخورو.
هغه و ویل:
سمه ده!
احتیاط کوه!
سفدر و ویل:
له پېښې نه تېښته نه شته.
بیا په خندا او د کوټې و وت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ودانۍ نه و وت او د سړک خواته روان و که کومه هټۍ و ويني او مڼې وپېري.
په لاره کې يې د خلکو يو کتار وليد چي يوې هټۍ ته ولاړ دی، لږ نږدی او ديو بوډا سړی نه يې پوښتنه وکړه:
دلته کومه هټۍ شته چی مڼی وپېرم؟
هغه و ويل:
هغه هټۍ کې، کولای شئ.
سفدر خوشحاله شو او د هټۍ خوا په چټکۍ روان شو.
د هټۍ مخی ته ودرېد او له جب نه يې پيسې را و ويستې او ويی ويل:
ماته دوې کيلو مڼې وتله!
هټيوال و ويل:
وار(نوبت) کې ودرېږه.
هغه لږ وروسته شو او ودرېد.
خلکو شور ماشور جوړ کړ او ويې ويل:
بې واري(بې نوبتي) مه کوئ!
ټول خلک کار لري!
د سفدر پام خلکو خبرو ته نه وه او سوچ يې کاوه، بل چا ته وايي.
په دې حال کې يوه بوډۍ ښځه را مخ ته شوه، سفدر يې د لاسه و نيو او ورته يې و ويل:
له ما سره راشه!
هغه و ويل:
څه خبره ده؟
بوډۍ ښځې و ويل:
ډېری خبرې مه کوه!
راځه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ، سفدر د کرښې (لین یا قطار) آخر ته بوته او ورته یې و ویل:
دلته ودرېږه!
دلته ستا ځای دی!
د دغې زړی ښځې څنګ ته ودرېږه، ورو، ورو مخته شه، کله چې وارډې (نوبت دې) ورسېد، کولای شې منې واخلې.
سفدر چې په دې کار کې پړ شوی و، خورا خپه شو او له ځانه سره یې پرېکړه وکړه تر څو په وار کې ودرېږي.
نیمه ګړۍ وروسته، د سفدر وار ورسید، منې یې و پېرلې او هستوګنځي خوا ته روان شو.
کله چې کوټې ته د ننه شو،ا فغان زدکړیال و پوښتل:
ولې دې ځنډ و کړ؟
هغه د منو اخیستو لنډه کیسه وکړه، بیا دواړه په خندا شول، او ویې ویل:
دا افغانستان نه ده،
ژرنده کې د پلار ده هم په وار ده.
بیا یې و خندل.
غرمه شوه، بیا ټول زدکړیالان ډوډۍ خونې ته لاړل.
هغوی هم د غرمې ډوډۍ وخوړه او د تلویزیون سالون ته لاړل.
دوې بجې شوې، یو کس د تلویزیون سالون ته راغی او ویې ویل:
د سفدر په نوم څوک شته؟
سفدر را پورته شو او ویې ویل:
هو!
زه سفدر یم.
خیریت خو به وي؟
هغه و ویل:
هو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیریت دی!
هغه زیاته کړه او ویې ویل:
ته به د لوړو زدکړلو له پاره باکو ښار ته لاړ شئ.
اوس خپلې کوټې ته لاړ شه، بکس او نورشیان دې را واخله، زه به ستا له پاره دلته انتظار وکړم.
سفدر و ویل:
سمه ده!
سفدر خپلې کوټې (خونې) ته د ننه شو، کالې یې راټول، بکس یې واخیست او د تلویزیون سالون ته دننه شو.
کس ورته و ویل:
چمتو(تیار) یې چې د ریل ګاډو ترمینل ته لاړ شو؟
هغه و ویل:
هو!
کس و ویل:
اوس کولای شئ د نورو زدکړیالانو نه، خدای پاماني واخلئ.
سفدر د نورو زدکړیالانو او هغه افغان زدکړیال نه خدای پاماني واخیسته او د هغه کس شاته روان شو.
له ودانۍ و وتل.
د ودانۍ مخې ته تکسي موټر ولاړ و، چلونکی راکښته شو او د سفدر بکس یې د والګا موټر په ډاله کې کېښود.
سفدر خپل بیک په لاس کې و نیوه او موټر ته د ننه شو.
نیمه ګړی وروسته د ریل ګاډو ترمینل ته ورسېدل، چلونکي موټر د ترمینل ودانۍ عمومي دروازې ته ودراوه، هغه کس و ویل:
بکس او کالي دې را واخله او د ما پسې راځه.
هغه بکس او کالي له موټره کښته او د هغه کس پسې روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

هغه سفدر د باکو ریل ګاډی ترمینل ته ورساوه اوریل ګاډی ته یې د ننه کړل.
هغه کس به ټکټ ته کتل او له یوه واګون نه بل ته ننوت، ترڅو چې لیکل شوی ځای یې د ټکټ سره و موند.
بیا یې سفدر ته و ویل:
دغه ستا کوټه ده، په کوټې کې څلور کټونه په دوو پوړونو کې دي.
ستا کټ هغه د دویم پوړ کټ دی، کولاې شئ خپل بکس دلته کېږدي.
دا دې هم د لارې ټکټ، پاسپورټ او ویزه.
بیایې زیاته کړه، د لارې مزل دوي شپې او دوي ورځې دي.
دهر واګون په آخر کې تشنابونه او دلاس د وینځلو لوښي دي، او د ریل ګاډي په پاې کې څلېریشت ساعته د ډوډۍ سالون هم شته، ته کولای شئ چي په پیسو هر شی واخلئ.
دا هم لس روبله ستا سفر خرڅه ده، کوښښ وکړه چې ډیر مصرف و نه کړئ.
باکو ته چې ورسېدې، ستا د واګون سره به مسول کس ولاړ وي، تا به د پوهنتون تر لیلیو ورسوي او نور به د هغه هدایت سره سم مخ ته ځئ.
زما او ستا خدای پامان.
هغه کس له ریل ګاډی کوز شو.
سفدر هم خپل بوټان له پښو و ویستل او خپل کټ کې پرېوت.
په کټ کې، سرېې کړکی خوا و، کولای شو د طبیعت ننداره وکړئ.
نیمه ګړۍ وروسته ریل ګاډی ډک او په حرکت یې پیل کړ، سفدر هم له کړکیه د باندې ننداره کوله.
ګاډی له ښاره و وت او شنو ځمکو او ځنګلونو کې روان و.
د سفدر مخې کټ کې یو ځوان الک چې باکو د ښار اوسېدونکې او په مسکو ښار کې زدکړیال و، د سفدر نه یې و پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوم هيواده يې؟
سفدر و ويل:
د افغانستانه يم.
بيا الک و پوښتل:
با کو ښار ته د څه له پاره ځې؟
سفدر و ويل:
د زدکړو له پاره.
بيا هغه ځوان و پوښتل:
په کوم انستيټوت کې به درس و وايې؟
هغه ويل:
په دي کاغذ کې يې ليکلي دي.
هغه و ويل:
کاغذ راکړه چې ويې ګورم.
سفدر کاغذ ورکړ.
هغه کاغذ په آذري ژبه ولوست او ويې ويل:
بېشکه!
ساختماني انستيټوت.
ته به هلته د ماسټرى په کچه زدکړې وکړې؟
سفدر و ويل:
څه چې نصيب وي.
بيا هغه و ويل:
زه آذري او مسلمان يم، راځه چې سره ملګري شو.
سفدر و ويل:
سمه ده.
هغه و ويل:
زما نوم ايلچين دى او ستا نوم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما نوم سفدر دی.
هغوي يو بل ته د ملګريتوب لاسونه ورکړل.
هغه سفدر ته لږ آذري بغلاوه ورکړه او ويې ويل:
دا زمونږ د ښار مشهوره شيريني ده؛
وخوره!
څومره خوږه ده!
سفدر شيرينی وخوړه او له ايلچين نه يې مننه وکړه.
بيا الچين و ويل:
راځه په دالان کې ودرېږو او د طبيعت ننداره وکړو، لاره هسې لويه ده.
سفدر و ويل:
سمه ده!
هغوي خپل بوټونه په پښو او له کابينه و وتل.
دواړه کړکۍ خواته ودرېدل او په ننداره يې پيل کړ.
ايلچين له جبه د سګرټو ډبلی و ويست او يو سګرټ يې په لاس کې و نيو او ورته يې اور واچوه، بيا يې ډبلی د سفدر خواته کړ او ويې ويل:
واخله!
ته هم سګرټ وڅکوه!
سفدر و ويل:
نه!
زه سګرټ نه څکوم.
ما هيڅکله سګرټ نه دي څکولي.
ايلچين و ويل:
واخله!
يو دانه تاوان نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر و ویل:
مننه کوم.
زه نه غواړم سګرټ څکولو سره عادت شم.
بیا ایلچین و ویل:
یوې دانې سره څوک نه عادت کېږي.

سفدر و ویل:
نه!
نه غواړم.
بیا ایلچین و ویل:
ستا خوښه!
هوا مخ په تیاره کېدو شوه.
ماښام نږدې شو.
ایلچین سفدر ته و ویل:
راځه چې رستورانت ته لاړ شو او د شپې ډوډۍ وخورو!
سفدر و ویل:
سمه ده!
دواړه د ریل ګاډی آخر واګون ته لاړل او رستورانت ته د ننه شول.
د زړه وړ ډوډۍ یې واخیسته او پر څوکې کیناستل.
لږ وروسته ایلچین و ویل:
دلته شراب هم خرڅېږی، کولای شئ و پېرئ.
سفدر و ویل:
نه!
زه په شرابو عادت نه یم.
زه یو مسلمان یم، مسلمانانو ته شراب حرام او شرعا اجازه نه لري.
ایلچین و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه په مسکو کې د شرابو په څکلو عادت شوم، بیا یې ګارسون ته غږ کړ او و یې ویل:
ماته یو پیک اودکا (د روسي شرابو نوم) راوړه.
ګارسون ورته اودکا راوړه او هغه وڅښل.
بیا وروسته خپل واګون ته راغلل.
سفدر خپل ځای ته وخوت او ایلچین و ویل:
ته کولای شئ ویده شئ.
زه د باندی کړکې شا ته دریږم او سګرټ څکوم.
سفدر و ویل:
سمه ده!
بیا ایلچین و ویل:
ښه شپه !
په همدې توګه، دوي شپې او ورځې تېرې شوي.
بیا باکو ښار ته ورسید. ریل ګاډی ترمینل مخې ته ودرید او مسافرو په کته کیدو پیل کړ.
سفدر هم خپل بکس را واخیست، بیک یې غاړی ته واچوه او د واګونه کښته شو.
هغه مخ په وړاندی حرکت پیل کړ چې یو کس ور نږدی شو او ویې پوښتل:
ته سفدر یې؟
هغه و ویل:
هو!
کس و ویل:
باکو ښار ته ښه راغلاست.
زه د ساختماني انستیتوت مسول یم، تا پسې راغلی یم چې لیلې ته دې لارښونه و کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا هغه خپل د پېژند کارت سفدر ته ښکاره او ورته یې و ویل:
ما پسې راځه!
سفدر و ویل:
سمه ده!
هغو لمړی ریل ګاډي ترمینل ته د ننه او بیا د ښار د دروازې خواته روان شول، له دروازې و وتل او د موټرو تم ځای پر لور یې حرکت و کړ.

باکو ښار د ریل ګاډی ترمینل انځور

هغوی د ټکسی تم ځای ته نږدی شول؛
مسول کس ټکسی موټر ته اشاره وکړه او موټر نږدې شو.
بیا یې سفدر ته و ویل:
خپل بکس په ټولبکس کې کېږده او موټر ته وخېږه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر بکس په ټولبکس کې کېښود او خپله موټر ته پورته شو، نيمه ګړی وروسته د ساختماني انستيټوت ليلی ته ورسيد.
مسول کس و ويل:
دا نهه پوړيزه ودانۍ ستاسو ليله ده، بيا يې و ويل:
بکس دې کوز کړه!
سفدر خپل بکس کوز او مسول کس هغه ته لارښونه وکړه چې ليلې ته د ننه شئ.
هغه ليلې ته د ننه شو.
مسول کس د ليلې مسول ته، سفدر ور وپېژاند او ويې ويل:
زما کار خلاص شو، ته سفدر ته دکوټې بند او بست وکړه.
د ليلې مسول و ويل:
د هغه د کوټې بند او بست شوی او زه به يې هغه خپل کوټې ته لارښونه و کړم.
بيا مسول کس سفدر ته و ويل:
ښه وخت درته غواړم او د هغه سره يې خدای پاماني وکړه او له ليلې و وت.
سفدر د ليلې مسول سره په لفت کې پاس و خوت او هغه ځای چې له پخوانه، په نهم پوړ کې تعين شوی و، لارښونه وکړه.
هغه د کوټې دروازه خلاصه کړه او دواړه د کوټې دالان ته ننوتل.
دليلې مسول و ويل:
کينې خوا حمام او شی خوا تشناب دی، دروازې يې خلاصې، څراغونه يې روښانه او بېرته يې مړه کړل.
بيايې د کوټې دروازه خلاصه کړه او سفدر ته يې و ويل:
الماری د پاسه د بکسونوځای دی.
او لاندی يې د کاليو او دريشيو ځای دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټېبندونه هم شته، بيا يې له کوچ سره آشنا کړ، کوم چې کولاى شي د ورځې له خوا پرې کېنئ او دشپې له خوا تخت کړى او ويده شئ (ګټه ترې واخلئ).
بيا د کوچ يوه برخه يې جګه کړه کوم ځاى کې چې څادر(روجايي)، بالښت او کمپله وه، بيا يې زياته کړه:
د بالښت پوښ او څادر (روجايې) په اونۍ کې يو ځل د ځانګړو کسانو له خوا بدليږى (تبديليږي).
بيا يې زياته کړه:
دا ستا د کوټې بالکن دى، دلته کولاى شې، کالي اوار، کېنئ او دکوچنۍ بحيرې (دنډ) ننداره وکړئ.
بيا يې و ويل:
اوس راځه تاته پخلى خونه، د رسم او تخنيک خونه، تلوېزيون خونه، د مجلس خونه او کتابتون و ښيم.
بيايې ورته د زينې، لفت ځاى او د کثافاتو غورځولو ځاى وښود.
وروسته يې، ورته د اړتيا (ضروري) نمروکارت ورکړ او ويې ويل:
په لمړي پول کې ټيلفونونه شته، کولاې شئ ترې کټه واخلئ.
بيا يې خداى پاماني واخيسته او روان شو.
سفدر بېرته کوټې ته راغى او له کوچ څخه يې کټ جوړ، يو څادر (روجايې) يې لاندې، بالښت يې سر ته کېښود، دروازه يې و تړله او په خپل ځاى کې ويده شو.
شپه تېره او سهار شو، د محلي وخت لس بجې وې، وروسته له حمامه لمړي پوړ ته کوز او د ډوډۍ خونې ته ننوت، د سهار چاى يې وڅښه او بيا د نورو افغان زدکړيالانو سره آشنا شو.
زدکړيالان خورا لږ ول او ډېرې يې خپل هيوادو ته د اوړي رخصتيو تېرولو له پاره تللي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر له يو بل افغان سره آشنا شو چې هغه هم د ساختماني په انستيټوت کې درس ويل او څو ورځې د مخه باکو ښار ته راغلی او په ښار کې لږ بلد شوی و.
هغه ورته و ويل:
اوس هوا ډېره توده ده، بيا مازيګر خواته به ښار ته لاړ شو، د ښار څنډې ته د کسپين بحيره ده، هلته تفريحي کښتۍ شته، مونږ به لږ چکر و وهو، بيا ماښام به بېرته راشو.
سفدر و منله او هغه ته يې و ويل:
زه اوس خپلې کوټې ته ځم، ته ما پسې راشه، زه بلد نه يم.
هغه و ويل :
سمه ده!
سفدر خپلې کوټې ته لاړ او بيا پرې خوب ورغي او بيده شو.
مازيګر شو، او هغه زدکړيال ده پسې راغی او دروازه يې و ټکوله، سفدر کلک بيده شوی و، بيا څو ځل يې دروازه وټکوله تر څو سفدر ويښ او دروازه يې خلاصه کړه.
هغه و ويل:
بيده وې؟
سفدر و ويل:
هو!
زه بيده شوی وم.
هغه و ويل:
کوښښ وکړه، ځان ويښ وساتې، دلته د هوا بدلون دی، بې ځايه سړی ته خوب راځي؛
کېدای شي د فشار ټيټ والی يې عامل وي.
بيا سفدر خپل کالي بدل (تبديله) او دواړه له کوټې و وتل او د ودانۍ نه کښته شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

په لاره کې د بس تم ځای تر رسېدو پورې، هغه سفدر ته د آذربايجان او د باکو ښار په هکله داسې لنډ معلومات ورکړل:
آذربايجان يو د ققفاز د مهمو، ښکلو او دلوړ اقتصاد لرونکو هېوادونه څخه دی چې، د کسپين بحيرې سره پروت او دوو نور قفاز جمهوريتونو لکه:
ارمنستان او گرجستان سره گډې پولې لري، کوم چې د دنيا مشهورو غرونو په شاو خوا کې شتون لري.
دا هيواد بر سېره پر يادو شويو هېوادو، له نورو هېوادونو لکه:
ترکې، روسې، ايران سره هم گډې پولې لري.
د دې هېواد پلازمينې نوم باکو ښار دی او خلک يې په آذري ژبه خبرې کوي.

بيا هغوی په يو بس کې کيناستل او ښار ته ورسېدل، هلته يې يوه ورځپانه واخيسته چې باکو د ښار په کې ټول معلومات ليکل شوی و او هغه سفدر ته د بحيری د غاړې څنگ ته په لاندې ډول ولوستل.
باکو ښار د کسپين د بحيرې خوا کې پروت او انکشاف يې کړی دی، خلک يې ډير ښکلي، د ښونې او روزنې سره ډېره مينه لري.
ژبه يې خوږه، نرمه او ترکي ته ورته ده، خلک يې سپين پوستي او د وينتانو رنگ يې تور دي.
باکو د آذربايجان پلازمينه او لوی ښار دی، او همدارنگه تر ټولو لوی ښار، د کسپين بحيرې او د ققفاز په سيمه کې دی.
باکو د بحر له سطحې څخه ۲۸ متره لاندې دی، چې دا په نړۍ کې تر ټولو ټيټ پروت ملي پلازمينه او همدارنگه د بحر له سطحې لاندې د نړۍ ترټولو لوی ښار جوړوي.
باکو د ابشيرون ټاپو وزمې په جنوبي څنډه کې د باکو په خليج کې پروت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باکو د آذربايجان اصلي ښار دی، دا په هېواد کې يوازينی ښار دی، او د هيواد د ټولو اوسيدونکو شاوخوا ۲۵٪ د باکو په ښار کې ژوند کوي.

باکو په دولسو اداري او ۴۸ ښارګوټو ويشل شوی دی.
د دې په منځ کې د باکو په ټاپوګانو کې ښارګوټي دي، او همدارنګه د Neft Daşları صنعتي تصفيه چې د کسپين سمندر کې د باکو ښار څخه ۶۰ کيلومتره د تيلو په شګو کې جوړ شوی.

زوړ ښار چې د شيروانشاه ماڼۍ او ميډين څلی لري، دا ښار د اذربايجان علمي، کلتوري او صنعتي مرکز دی.
ډيری د پام وړ آذربايجان بنسټونه هلته خپل مرکزونه لري.
د باکو نړيوال سمندري سوداګريز بندر په کال کې د دوه مليون ټنو عمومي او وچ بلک کارګو د ليږد وړتيا لري.
باکو د خپلو سختو بادونو له کبله مشهور دی، چې په خپل مستعار نوم، "د بادونو ښار" کې منعکس شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

باکو د ښار، انځور

باکو د فارسي - عربي نوم باکو (Bākū) لاندې د اوږدې مودې تصدیق شوی.
لومړني عربي سرچینې هم ښار ته د باکوه او باکویا په نوم یادوي، چې ټول د فارسي نوم څخه راځي.
په نولسمه پیړۍ کې یوه مشهوره ایتمولوژي دا د پارسي باد کوبه (باد کوبه) څخه اخیستل شوې ده (باد کوب، چې معنی یې "د بادونو ښار" دی، د باد، "باد"، او کیوب مرکب دی، چې ریښې لري.

فعل کوبیدن کوبیدان، "ټو پونډ"، په دې توګه هغه ځای ته اشاره کوي چیرې چې باد به قوي او تیز وي، لکه څنګه چې د باکو قضیه ده، چې د ژمي سخت واورو طوفانونه او سخت بادونه تجربه کوي).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مشهور نوم (په عصري اذربایجان کې بدکوبا) په ۱۹ پیړۍ کې د ښار له پاره د مستعار نوم په توګه پیسې ترلاسه کړې (د بیلګې په توګه، دا په اکینچي کې کارول کیږي، ۱ جلد، ۱، مخ. ۱)، او د ښار په عصري کې هم منعکس کیږي.

مستعار نوم د "بادونو ښار "(آذربایجان) : .Küləklər şəhəri یو بل او حتی لږ احتمالي لوک ایتیمولوژي دا نوم تشریح کوي چې د باغکوی څخه اخیستل شوی، چې معنی یې د "خدای ښار" دی.

باګا (اوس باغ) او کوه په ترتیب سره د "خدای" او "ښار" له پاره زړې فارسي کلمې دي.

د باغکوی نوم د بغداد ("خدای ورکړی") سره پرتله کیدی شي په کوم کې چې دا د پخوانی فارسي کلمه ده چې "دی" له پاره.
د شوروي د واکمنۍ پرمهال، ښار په آذربایجان کې په سیریلیک کې د "ВАкы" په توګه لیکل شوی و (په داسې حال کې چې د روسیې املا "BAku"، باکو وه او اوس هم ده).
د فارسی - عربی توری و (u) څخه سیریلیک "ы" ته بدلون او وروسته، لاتیني "ı" کیدای شي د نورو اذربایجان کلمو سره پرتله شي (د مثال په توګه قاپو qāpū په زاړه فارسي - عربي املا کې د عصري آذربایجان qapı سره پرتله کړئ، "دروازه") یا په ضوابطو کې، لکه چې اکثرا په آذربایجان کې د غږ همغږي لیکلو له پاره کارول کېده (کوم چې په عثماني ترکي کې هم دود و).
انجونې یې خورا ښکلې او د تورو سترګو لرونکې دي، چې د ققفاز (کوی قاف) په پریانو مشهوره دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آذري نجونې په خپل ملي کالیو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

آذري نجونې په خپل ملي کالیو کې

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرغونتوب

په ګوبستان کې د رومن ډبرې ليکنه چې د ٨٤-٩٦ زيږديز کال پورې اړه لري، د اوسني باکو په سيمه کې د انسانانو د استوګنې نښې د ډبرې دورې پورې اړه لري.

د برونزو دورې ډبرې نقاشي بايل ته نږدې کشف شوي، او د زاړه ښار په ساحه کې د کوچني کب د برونزو شکل.

دا د دې لامل شوي چې ځينې يې د ښار په ساحه کې د برونزو د دورې د استوګنې د شتون وړانديز وکړي.

د نارداران سره نږدې، د اميد ګيا په نوم يو ځای د پخوانی تاريخي کتنې ځای لري، چيرې چې د لمر او د مختلفو څليو(برجونو) انځورونه په ډبره کې د يو ابتدايي ستور پوهنې ميز سره يو ځای شوي دي.

نورو لرغون پيژندنې کيندنو د عصري ښار په ساحه کې او د هغې په شاو خوا کې مختلف تاريخي استوګنې، اصلي معبدونه، مجسمې او نور اثار ښکاره کړي دي.

په لومړۍ پيړۍ کې، روميانو د ققفاز دوه کمپاينونه تنظيم کړل او هغه څه ته ورسيدل چې نن ورځ باکو دی.

ښار ته نږدې، په کوم کې چې نن ورځ ګوبستان دی، د ٨٤ څخه تر ٩٦ پورې د رومن ليکونه ژوندي پاتې دي - د يو ښار له پاره ځينې لومړني ليکل شوي شواهد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اقليم
باکو معتدل نيمه وچه اقليم لري (د کوپين اقليم طبقه بندي):
د تودوخې او مرطوب اوړي، يخ او کله ناکله لوند ژمی او ټول کال قوي بادونه لري.

په هرصورت، د ډيری نورو ښارونو په څير چې دا ډول اقليم ځانګړ تياوې لري، باکو خورا ګرم اوړي او د لمر وړ ساعتونه نه ګوري.

دا په لويه کچه د دې د شمالي عرض البلد له امله دی او دا حقيقت چې دا د کسپين بحر په څنډه، په ټاپو وزمه کې موقعيت لري.

باکو، او د ابشيرون جزيره چې په هغې کې موقعيت لري، د آذربايجان ترټولو وچه برخه ده ، دلته اوربښت په کال کې شاوخوا ۲۰۰ ملي ميتر يا لږ وي.
دا په لويه کچه د ققفاز د غرونو څخه د باران سيوري اغيزې له امله دی، په تور سمندر کې ورته عرض البلدونه په اوسط ډول ۲۰۰ تر۳۰۰ ملي متر يا ډير ترلاسه کوي.
د رڼا کلني باران ډيری برخه د دوبي پرته په نورو فصلونو کې پيښيږي، مګر د دې موسمونو څخه هيڅ يو په ځانګړې توګه لوند نه دی.

د شوروي په وختونو کې، باکو، د اوږدې مودې لمر او وچ صحي اقليم سره، د رخصتۍ ځای و، چيرې چې اتباع کولی شي د ساحلونو څخه خوند واخلي يا د کسپين بحيرې په څير د اوس ويجاړ شوي سپا کمپليکسونو کې آرام وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورته وخت کې باکو د کال په اوږدو کې د ډېر باد ښار په توګه پېژندل کیږي، له همدې امله د ښار مستعار نوم "د بادونو ښار" دی، او د ګیل ځواک بادونه، سړه شمالي باد خزري او ګرم سویلي باد ګیلاور دلته په ټولو موسمونو کې معمول دي.

په حقیقت کې، دا ښار د ژمي د سختو واورو طوفانونو او سختو بادونو له پاره مشهور دی.

د خزري سرعت کله کله ۱٤٤ کیلومتره فی ساعت (۸۹ میل فی ساعت) ته رسیږي، چې کولی شي فصلونو، ونو او د چت ټایلونو ته زیان ورسوي.

ژمی یخ او کله ناکله لوند وي، د جنوري او فبروري په میاشت کې د ورځني اوسط تودوخې سره په اوسط ډول ٤,۳ درجې وي.

په ساحل کې تودوخه په مکرر ډول د یخنۍ څخه ښکته کیږي او د سخت یخ احساس کوي.
د ژمي واوره طوفانونه کله ناکله وي؛
واوره معمولا د هرې واورې وروسته په څو ورځو کې خوري.

د باکو د نفوس لویه برخه د ازربایجاني توکمونو څخه جوړه شوې ده، او پاتې نور یې تالیش، روسیان، لیزګي او نور دي.

د نفوس ژوره وده د ۱۹ پیړۍ په مینځ کې پیل شوه کله چې باکو یو کوچنی ښار و چې شاو خوا ۷,۰۰۰ نفوس درلود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفوس بيا په ۱۸٦۰ کې د ۱۳,۰۰۰ څخه په ۱۸۹۷ کې ۱۱۲,۰۰۰ ته لوړ شو، چې باکو د قفقاز په سيمه کې ترټولو لوی ښار جوړ کړ.

باکو د خپل تاريخ په اوږدو کې په ځينو وختونو کې يو کاسموپوليټان ښار و، پدې معنی چې د آذربايجان توکمونه د نفوس اکثريت نه جوړوي.
جومات د اسلام د پيغمبر محمد د اولادې د قبر په سر جوړ شوی و.
د پيروانو ترټولو لويه ټولنه لرونکی دين اسلام دی.
د مسلمانانو اکثريت شيعه مسلمانان دي، او د اذربايجان جمهوريت له ايران وروسته په نړۍ کې د شيعه نفوس په سلو کې دوهم ځای لري.

د ښار د پام وړ جوماتونو کې د جمعې جومات، د بي بي حيبت جومات، محمد جومات او د تعز پير جومات شامل دي.
په هيواد کې د بيلا بيلو توکمونو ترمنځ ځينې نور عقيدې شتون لري.
د اساسي قانون د ۴۸مې مادې له مخې، اذربايجان يو سيکولر دولت دی او مذهبي ازادي تضمينوي.

په مذهبي اقليتونو کې روسي ارتودوکس عيسويان، کاتوليک ليوانتين، د جورجيا ارتودوکس عيسويان، البانيا - اودي اپوستوليک عيسويان، لوتران، اشکنازي يهوديان او صوفي مسلمانان شامل دي.

باکو د اذربايجان د کاتوليک اپوستوليک پريفيکچر څوکۍ ده.

زردشتيزم، که څه هم په اوسني وخت کې په ښار او د هيواد په نورو برخو کې له منځه تللی، خو په اذربايجان کې اوږد تاريخ لري او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زردشت نوی کال (نوروز) په ښار او نورو برخو کې د اصلي رخصتۍ په توګه دوام لري.

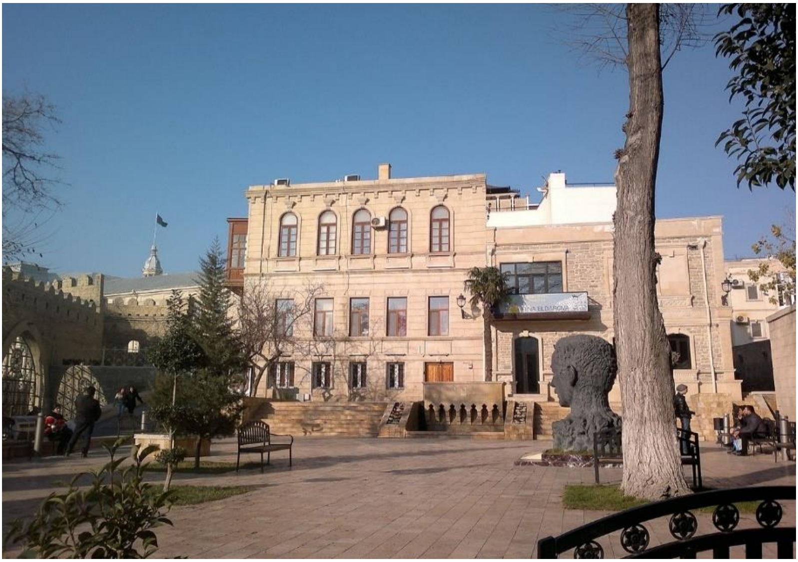

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

په دې سيمې که مين کيدل له يوی خوا آسانه او د بلی خوا ډېر سخت کار دی، که چېری څوک يوځل د باکو جلۍ ته په خوږ.و سترګو وګوري ، حتما به پرې مين شی او داسې که چېرې، يوی او وروسته بلې جلۍ ته وګوري، تر پايه به مين نه شئ، دا ځکه چې يوه يې تر بلې ښکلې ده، په دې صورت کې به تاسو ته انتخاب ډېر ستونزمن وي او هيڅکله به مين نه شئ.

په ۱۹۸۳کال کې، خورا ډېر افغاني زدکړيالانو هلته زدکړی کولې چې شيمری يې تر ۷۰۰ کسانو هم ډېر و.
دغو زدکړيالانو د باکو د ښار په مختلفو پوهنتونونو، انستيټوتونو، او تخنيکومونو کې په لوړو او متوسطو زدکړو بوخت ول.

د هغو جملې نه هم يو د آذربايجان د انجينري انستيټوت و چې خورا ډېر افغاني او نورو اوياو هېوادونو زدکړيالانو د ليسانس، ماسترۍ او دوکتورا په کچه په کې زدکړې کولې.

په هغه ځای کې داسې يوه رښت (قانون) و، که چېری نوي زدکړيالان د نورو ملکونوڅخه باکو ښار ته د زدکړې له پاره راځي، بايد هرو مرو خپلې ټولې لابراتواري معاينې تر سره کړئ، که چېری کوم مرض د هغه په وجود کې وي، بايد لمړی درملنه يې وشئ، بيا کولای شې چې درسونه (سبقونه) پيل کړئ.

يوه ورځ چې هوا ګرمه او د دوبي ورځې وې، ساختماني انستيټوت د ليليو مسولينو نوي رسېدلی زدکړيالان را ټول او هغوی ته يې و ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

درې ورځې وروسته د انستیټوت درسونه پیلېږی او ټول بهرني زدکړیالان اړین دي چې سبا سهار وختي د صحي معایناتو له پاره د انستیټوت کلینک ته لاړ شئ.

د ټولو زدکړیالانو له پاره موټر په پام کې نیول شوی دی، نو اړینه ده چې له خوبه وختي ویښ، د سهار چای د ځښلو پرته، د خپلو کوټو وځئ.
لوی موټر(ښاري بس) به هم ورسېږي، ټول نوی جذب شوي او باکو ته رسېدلي زدکړیالان دې په اته بجو د لیلې مخې ته ټول او په بس کې کېني، بیا به یو ځای لاړ شو.

ورځ تېره شوه او سهار شو، زدکړیالان هم د وعدې سره سم له خوبونو پاڅېدل، یو یو به له خپلو کوټو وتل او لاندې د لیلې مخې ته غونډېدل، بس موټر هم په ټاکلي وخت ورسېد او نږدې د لیلې دروازې خوا ته ودرېد.

د لیلیو مسولین هم تر ټولو د مخه اومې لیلې خوا ته د زدکړیالانو انتظار کاوه، او په لاسونو کې یې د زدکړیالانو لېستونه هم ول.
بیا مسول غږ کړ:
د هرې لیلې زدکړیالان دې په جلا، جلا توګه ودریږئ، بیا د زدکړیالانو استازي و ویل:
تاسو د خپلو زدکړیالانو د راټولولو او کرښه (لین) کولو کې مرسته وکړئ.
بیا د هغوی مشر راغی او نورو ته یې و ویل:
د خپلو لېستونو مطابق د زدکړیالانو حاضري واخلئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هرې لیلې مسول د زدکړیالانو په مخ کې ودرېد او د نومونو په لوستلو یې پیل کړ.
ټول زدکړیالان په ټاکلي ځای کې شتون درلود، یو زدکړیال نه و حاضر شوي، بیا د لیلیو مسول و ویل:
د چا زدکړیالان غیر حاضر دي؟
د اومی لیلې مسول و ویل:
زما یو نفر کمبود دی.
د لیلیو مسول و پوښتل:
د کوم هیواد زدکړیال دی؟
هغه و ویل:
د افغانستان!
بیا د لیلیو مسول و ویل:
هله ژر د هغه کوټې ته لاړ شه او له خوبه یې راویښ کړه!
هغه و ویل:
سمه ده!
په منډه لیلې ته وخوت او نهم پوړ ته د لفت په واسطه (ذریعه) وخوت او دهلیز ته د ننه شو.
بیا د هغه د کوټې خوا ته لاړ او د دروازې زنګ یې و واهه.
چا ځواب ور نه کړ.
بیا یې زنګ و واه.
بیا هم ځواب رانه غی.
د لیلې مسول ډېر وار خطا شو او په منډه یې ځان لفت ته ورساو، لمړی پوړ ته کوز شو، هغه د لیلې د کنټرول خونې ته نږدې شو او مسول ته یې و ویل:
هله!
ژر سه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیلفون ماته را کړه.
هغه و ویل:
خیریت دی؟
د لیلی مسول و ویل:
یو افغانی زدکړیال د خپلې د کوټې دروازه نه خلا صوی، باید پولیس ته زنګ و وهم چې، عاجله د امبولانس سره یو ځای راشئ.
هغه تیلفون ورکړ.
د اومې لیلې مسول پولیس ته زنګ و واه او د امبولانس غوښتنه یې هم وکړه.
څو دکیکې وروسته د سیمې پولیس او د څلورم نمبر روغتون امبو لانس ورسېدل، د اومې لیلې مسول د پولیسو موټر مخې ته ورغی.
د پولیسو افسر له موټره کوز او له هغه یې وپوښتل:
د اومې لیلې مسول ته یې؟
هغه و ویل:
هو!
زه یم.
بیا یې هغه ته و ویل:
اله !
مخکې شه!
د اومې لیلې مسول مخکې، پولیس او د امبولانس ډاکتران د تذکرې سره دوی پسې په منډو شول.
د اومې لیلې مسول لفت خوا ته منډه او نورو ته یې هم و ویل:
په لفتونو کې وخیږئ او نهم پوړ ته ځانونه ورسوئ.
هغوی هم په لفتونو کې وختل او د نهم پوړ په دهلېز کې پلي شول.
د اومې لیلې مسول و ویل:
ما پسې راشئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی ټول د ليلې مسول پسې منډې کړې او تر دروازې و درېدل:
د پوليسو افسر خپل همکار ته و ويل:
زه زنګ وهم او ته عکاسي پيل کړه!
هغه و ويل:
سمه ده!
افسر زنګ و واهه،
دننه څخه، کوم ځواب نه و.
بيا يې د ليلې مسول ته و ويل:
کيلۍ دې واخله او دروازه خلاصه کړه!
هغه کيلۍ د جبه و ويسته او د دروازې قلف ته يې ننه ويسته، دروازه يې خلاصه او پوليس ته يې و ويل:
مهربانی!
پوليس د کوټې دالان ته ننوتل او نورو ته يې هم غږ کړ.
راشئ!
بيا يې د کوټې دروازه خلاصه کړه او کوټې ته د ننه شول.
يوېې اوبلې خوا يې نظر واچاوه، کوټه تشه وه او هغه الک په کې نه و.
بيا يې و ويل:
تشناب او حمام وګورئ!
د ليلې مسول د تشناب او حمام دروازې خلاصې کړې، څوک نه ول.
افسر و ويل:
عجيبه ده!
هغه څه شو؟
بيا يې د ليلې مسول ته و ويل:
دروازه وتړه اومهرو لاک يې کړه.
هغه هم سمدستي دروازه وتړه، مهرو لاک يې کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

بيا يې و ويل:
راځئ !
کوز شو!
هغوی د لفتونو په وسيله لمړي پوړ ته کوز شول.
افسر د ليليې مسول ته و ويل:
د هغه د کوټې کيلۍ و ګوره!
هغه په ټاکلي ځای کې شته او که نه؟
مسول خپل لېست و کوت او د هغه د کوټې نمبر کيلۍ يې دکيليو په ټاکلې ځايونو کې و لټوله، ګوري چې کيلۍ په خپل ځای کې ده.
ټول حيران شول.
افسر خپل مرکز ته مخابره وکړه.
بيا يې ټولو ته سپارښتنه (دستور) ورکړه چې هغه ولټوئ.
د ليليو مسول و ويل:
راځي چې اوس د انسټيټوت کلينک ته لاړ شو، کيداې شي هغه وختي کلينک ته تللې وي.
بيا مسول و ويل:
فکر نه کوم!
خدای وکړي چې هلته وي.
ټولو د کلينک پر لور حرکت وکړ او لږ زنډ وروسته هلته ورسېدل،
هغوی لمړی د ثبت او راجستر خونې ته لاړل، بيا يې د ټست له پاره پنځه، پنځه کسه (نفره)هرې څانګې ته د دوريې په ټوګه معرفي کړل.

سفدر دغاښونو څانګې نه و وت او جراحي څانګې خوا روان شو، په دې وخت کې د ليليو استازي ورته پام شو او هغه خوا ته يې ځان نږدې او ويې ويل:
چيرته وې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ د تا له پاره ټوله ليليه و لټوله او پوليسو ته مو هم خبر ورکړ،
هغه و ويل:
زه په خپل وخت راوتلی وم، نيمه ګړۍ مي انتظار وکړ، څوک معلوم نه شول، ځکه مې د کلينک پر لور حرکت وکړ، سوچ مې کاوه چې زه ناوخته پاڅېدلی يم او ټول له مانه مخکې کلينک ته رسېدلي دي.

کوم وخت چې کلينک ته ورسېدم صفا کار راته و ويل:
ته وختي راغلی يې، لږ انتظار وکړه تر څو ډاکتران راشئ.
لږ زېد وروسته داکټران راغلل او ماته يې و ويل:
هو!
نن د نويو زدکړيالانو د معايناتو ورځ ده، بيا يې لېست وکوت او زما نوم يې په نښه کړ، د ثبتولو نه وروسته زما معاينات يې پيل کړ.
ما وپوښتل:
نور زدکړيالان ولې نه دي راغلي؟
هغې و ويل:
او س وختی ده.
هغوی به لږ وروسته راشئ.
بيا ما و ويل:
زما ګړی ښه کار نه کوي او که څنګه؟
هغی خپلې ګړۍ ته و کتل او بيا يې زما ګړی ته.
په خندا شوه او ويې ويل:
ستا ګړۍ د مسکو ښار سره يو شان ده، دلته ګړی توپير لري.
سفدر و ويل:
ما نه تېروتنه (اشتباه) شوې او سوچ مې کاوه چې په ټول شوروي اتحاد کې به ګړۍ يو شان وي، ځکه ټول يو لوی هيواد دی.
بيا د ليليو مسول و ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه شو چې پيدا شوې!
مونږ ډېر منفي سوچونه کول او پوليس ته مو هم زنګ و واهه، بيا يې و ويل:
بيرته د نورو زدکړيالانو سره يو ځای لاړ شئ، مونږ به پوليسو ته ښه خبر(زېری) ورکړو، ته دې معاينات مخ ته يوسه.
هغه و ويل:
سمه ده!
سفدر خوشحاله شو او خپلو معايناتو ته يې دوام ورکړ، کلينک ټولې ځانګې درلودې، او ده هم کوښښ کاوه چې ټول معاينات خلاص او بلې ورځې ته يې پرې نه ږدي.
سفدر د ارتوپيدي ځانګې نه خپل معاينات خلاص او د سترګو ځانګې ته نږدې شو.
د دې ځانګې خواته دوي ښکلې آذري نجونې په وار(نوبت) کې ولاړې وې.
سفدر ځانګې ته نږدې شو او ويې پوښتل:
تاسو وار(نوبت) کې ولاړ ياست او که د چا انتظار کوي؟
هغوی و ويل:
مونږ وار(نوبت) ته انتظار کوو.
سفدر د ځانګې دروازې ته نږدې او پر څوکۍ کيناست.
بيا نجونې سفدر ته نږدې او ويې پوښتل:
ته په کوم انسټيټوت کې تعليم (تحصيل) کوې؟
هغه و ويل:
په ساختماني انسټيټوت کې.
بيا يې و پوښتل:
دا دې لمړی کال دی؟
هغه و ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

هو!
بیا یې و پوښتل:
چیرته ژوند کوې؟
د موسی بیکوا د ساختماني انسټیټوت په اومه لیلیه، نهم پوړکې.
بیا یې وپوښتل:
د کوم هېواد نه یې؟
هغه و ویل:
د کوم هېواده ښکارم؟
بیا نجونو و ویل:
زمونږ په خیال (نظر)، تاسو د هند یاست.
هغه و ویل:
نه!
زه د افغانستانه یم.
بیا نجونو و ویل:
ستا خبره، د هندي فلم الکانو ته پاتې کیږي.
سفدر و ویل:
کېداي شي!
مګر زه افغان یم.
بیا نجونو و ویل:
مونږ هم د ساختمانی انسټیټوت په معمارۍ پوهنځي کې درس وایو او په لمړي ټولګي کې یاستو.
سفدر و ویل:
ډیر ښه!
کیدای شي کوم وخت یو بل ته په مخه راشو؟
هغوی و ویل:
هو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ او تاسو لکچرونه په يوې ودانۍ کې دي.
مګرعملي در سونه او لابراتوارونه مو جلا او په نورو ودانيو کې دي.
بيا هغوی د سفدر نه پوښتنه وکړه:
ستا نوم څه دی؟
هغه و ويل:
زما نوم سفدر دی، تاسو نو مونه؟
يوې و ويل:
زما نوم آزو ده.
بلې يې و ويل:
زما نوم زرو ده.
د آزو ويښتان لږ ژير، سترګې يې شنې، سپينه او روسانو ته ورته وه،
مګر د زرو ويښتان تور او سترګې يې هم تورې وې.
سفدر و ويل:
مننه کوم.
بيا يې و پوښتل:
تاسو دواړه آذري ياست؟
هغوی و ويل:
هو!
بيا يې و پوښتل:
نو څنګه توپير لرئ؟
آزو و ويل:
زما مور روسۍ او پلار مي آذري دی، مګر دزرو پلار اومور دواړه
آذري دي، نوځکه د زرو سره لږ توپير لرم.
بيا دواړه په خندا شوې.
سفدر هک پک شو او ويې ويل:
سمه ده!

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

په دې وخت کې یو زدکړیال له معاینه خانې نه و وت او ویې ویل:
د چا وار(نوبت) دی؟
سفدر و ویل:
د نجونو وار او ورپسې زما وار دی.
نجنو و ویل:
سفدر میلمه دی، مونږ خپل وار هغه ته ورکوو.
سفدر و ویل:
نه!
لمړی ستاسو وار دی.
په دې و خت کې ډاکټر را و وت او ویې ویل:
ژر راشئ چې نن زدکړیالان ډیر دي.
لږ وروسته به ګڼه ګوڼه شي.
بیا یې سفدر ته و ویل:
ته راشه چې مسافر یې.
سفدر هم معاینې له پاره خونې ته داخل شو او لس دکیکی وروسته را و وت.
 نجونو و ویل:
په خیر تیر شو؟
سفدر و ویل:
هو!
مننه کوم!
بیا نجونې د ننه شوې او سفدر بلې خانګې ته ننوت.
سفدر خپل معاینات بشپړ او د کلینک نه د باندې تر زیتون ونې پر څوکې کیناست او د نورو زدکړیالانو په انتظار شو، تر څو معاینات بشپړ او هغوی سره یو ځای لیلې ته لاړ شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمه شوه او نورو زدکړیالانو هم خپل معاینات بشپړ کړل او ټول یوځای لیلې ته روان شول.
ځو ورځې تېرې شوې او درسونه پیل شول.
لیلیه دومره لرې نه وه او تر انستیټوته شل دکیکی په پښولاره وه.
سفدر هم په پښو روان شو اوانستیټوت ته ورسېد، هغه د انستیټوت انګړ ته ننوت او له یوه الک نه یې پوښتنه وکړه:
ساختماني پوهنځي کوم دی؟
هغه و ویل:
زه نوی یم، زه هم انتظار کوم چې، کوم ځوک پیدا تر ځو تري پوښتنه وکړم.
سفدر و ویل:
ته د کوم هیواد یې ؟
هغه و ویل:
زه د کیوبا له هېواده یم.
بیا هغه و ویل:
ته د کوم ځاي یې؟
سفدر و ویل:
زه د افغانستانه یم.
ځو دکیکی وروسته یو بل افغان زدکړیال چې په لوړ صنف کې یې زدکړې کولې دوی څنګ ته راغي او له سفدر نه یې وپوښتل:
ته افغان یې؟
هغه و ویل:
هو!
زه افغان یم.
بیا یې و پوښتل:
نوم دی څه دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه و ویل:
نوم مې سفدر دی.
بیا یې و ویل:
په کوم پوهنځي کې یې؟
سفدر و ویل:
په ساختماني پوهنځي کې یم.
بیایې و ویل:
مهال ویش(تقسیم او قات) دي اخیستی دی؟
هغه و ویل:
نه!
نن می لمړی ورځ ده، او بلد هم نه یم.
بیا هغه و ویل:
راځه چې د پوهنځي ریاست ته لاړ شو او د مهال ویش(تقسیم اوقات) پوښتنه وکړو.
سفدر و ویل:
سمه ده!
بیا دواړه ساختماني پوهنځي ته لاړل او دهلیز ته د ننه شول.
مهال ویش (تقسیم اوقات) په ځانګړی (مخصوص) ځای کې ځړول شوې (بند شوی) و، او هغه سفدر ته و ویل:
قلم او کاغذ واخله !
مهال ویش په کتابچې کې ولیکه!
هغه قلم او کاغذ له کڅوړې ویوست او مهال ویش یې ولیکه.
درسونه یې په بیلابیلو ودانیو کې ول.
لمړی درس یې په دې ودانۍ کې و، بیا څلورم پوړ ته پورته شو او خپل درسي ټولګي (صنف) یې و موند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولګي ته ننوت او پر يوې څوکۍ کيناست.
ټولګي کې د بيلا بيلو هيوادونو الکان او نجونې وې.
څو دکيکې وروسته استاد ټولګي ته ننوت او ټولوته يې د نويو زدکړو پيل مبارکي و ويله.
بيا ځان يې معرفي او له زدکړيالانو يې وغوښتل تر څو خپل ځانونه هم معرفي کړي.
هر زدکړيال به له ځايه پاڅېده او ځان به يې معرفي کاوه، سفدر هم په خپل وار له ځايه پورته شو او ځان يې معرفي کړ.
درسونه په دې ودانۍ کې پای ته ورسېدل او ټول زدکړيالان اړين ول تر څو بلې ودانۍ ته لاړ شئ.
سفدر هم د نورو زدکړيالانو سره له ټولګي و وت اوبلې ودانۍ خوا ته روان شو.
په لاره کې يې هغه دوي نجونې وليدې، له کومو سره چې په کلينک کې معرفي شوی و، هغوی سفدر ته سلام واچوه او سفدرهم د هغوی سلام ته وعليکم و ويل.
بيا يې سفدر ته د نويو درسونو پيل، مبارکي و ويله.
سفدر هم مننه وکړه او هغوی ته يې هم مبارکي و ويله، بيا هر څوک خپلې موخې پسې روان شول.
د نجونو به کله ناکله سفدر په بيلا بيلو و دانيو کې مخ ته ورته اوهغه ته يې سلام ورکاوه.
لمړی به آزو کوښښ کاوه چې سفدر ته سلام ورکړی بيا زرو.
يو کال تير شو، سفدر ته هم اړينه وه د اوړي رخصتيو تېرولو او کورنۍ ليدو له پاره هېواد ته لاړ شي.
سفدر يوه ورځ مخ کې له تګه په تصادفي توګه آزو په دالان کې وليده او هغې ته يې سلام ورکړ، هغې سلام ته يې وعليکم و ويل:
بيا آزو و ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وخت خپل هیواد ته ځې؟
هغه و ویل:
سبا له خیره!
بیا سفدر و ویل:
تا ته څه راوړم؟
هغې و ویل:
مننه کوم.
په خیر لاړ شئ او په خیر بېرته راشئ.
د تاسو په هېواد کې جګړه ده، کوښښ وکړه د ښار نه د باندې (اطراف ته) لاړ نه شئ.
هغه و ویل:
سمه ده!
مننه کوم!
حتماً!
بیا یې خدای پامانی واخیسته او لیلې خواته روان شو.
سبا ماسخوتن یې د نورو افغاني زدکړیالانو سره یوځای هوایي ډګر ته روان او په الوتکه کې تاشکند ښار او بیا په بله الوتکه کې سها په اته بجو الوتنه وکړه او کابل نړیوال ډګر کې کوز شو.
هوا توده او هرې خوا دوړې وې، کابل ښار سپېره ښکارېده او خلک هم په مختلفو جامو کې ول.
چا ملي جامې، چا پطلون او دریشی اغوستې وې.
سفدر هم د نورو زدکړیالانو سره د کابل ښار له ترمینله و وت او کور خواته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک چپ او غمناکه ښکارېدل، هرې خوا عسکر او نظامی وسایط په سترګو کېده، تلاشي (لټو) ګاني وې، عسکرو به د هر چانه د اسنادو پوښتنه کوله.
په ښار کې ګڼه ګونه وه، ښونځي پرانیستي ول، د نجونود کالیو رنګ تور او ټیکري یې سپین ول.

الکانو کوم ځانګړی (مشخص) یونیفورم نه درلود مګر ټول یې اړین ول چې کمیس او پطلون واغوندي.

په سینما ګانو کې هم د پطلون اغوستل اړین ول، هیچا حق نه درلود چې د ملی جامو سره سینما او یا نورو رسمی ودانیو ته ننوزي.

د سینما ګانو او عامه ودانیو تر څنګ د کرایي کمیسونو او پطلونونو بازار تود و.
سفدر چاته خپل د راتک ځانګړې نیټه نه وه ویلي، ځکه په هغه وخت کې اوسني موبایل ټیلفونونه او عصری تکنالوژي شتون نه درلود او په ناڅاپي توګه کور ته نږدې او دروازه یې وټکوله.
کوچنی ورور یې دروازې ته راغی او دروازه یې خلاصه کړه، ګوري چې ورور یې دی، ډیر خوشحاله شو.
د هغه سره یې روغبړ وکړ او د اوږې کڅوړه (بیک) یې ترې واخیست او بیا یې و ویل:
مورې!
لا لا مې دی.
سفدر په خیر راغی.
مور یې هم د کوټې و وته او هغه ته یې ښه راغلاست و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

هغه خپلې مور ته نږدې او د هغې لاسونه یې مچ او مور یې هم د هغه سر مچ کړ.
په دې وخت کې د سفدر نورې خویندې او ورونه راغلل او د هغه سره یې ستړي مشئ وکړه او بیا ټول کوټې ته د ننه شول.
سفدر په توشکه کیناست او ورور ته یې و ویل:
دا کڅوړه (بیک) دېخواه کړه؟
ورور یې کڅوړه سفدر ته نږدی کړه او سفدر هم د کورنی سوغات (تحفی) له کڅوړې و ویستل.
هغه خپل ورونو ته الوتکه، ریل ګاډی، توپ او خویندو ته هم عطرونه او د لوبو عصري سامانونه اخیستي ول.
هغه د غرمې ډوډئ په کور کې وخوړه، خورا خوندوره وه، هر یو به ورته ویل:
وخوره!
ډوډئ دې وخوره!
هغه و ویل:
بس ده!
زه لږه دوډئ خورم.
بیا مور یې و ویل:
رښتیا یې ویلې دي، په وړی هېواد کې خلک لږ خواړه خوري.
ته هم په وړي هېواد کې په لږو خوړو بلد شوی یې.
سفدر و ویل :
زه لږ خواړه او څلور ځله یې خورم، د شپې ډوډئ ماښام خورم، بیا لږ ګرځم او وروسته ویده کیږم.
د سفدر ملګري او خپلوانو به د هغه میلمستیا کوله او هغه به هم له ځانه سره سوغات لکه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطرونه، کلونیا او د ماشومانو د لوبو سامانونه ورکول.
رخصتۍ په چټکۍ سره ختمه شو او سفدر اړین و چې بېرته لاړ شئ.
دوې، درې ورځې یې په ښار کې سودا واخیسته او خپل د اړتیا وړ شیان یې پوره کړل.
آزو ته یې هم جرمني پنسلونه، پنسل پاک، د غاړې هار(لاکټ) او داسې نور د معمارۍ شیان واخیستل.
څو ورځې وروسته یې د تګ وخت ورسېد او هغه هم د خپل بل ملګري سره چې په باکو ښار کې زدکړیال و، د کارنو بشپړولو او د ویزی کارنو د پاره خارجې، کار او ټولنیز، لوړو زدکړو وزارتونوته لاړ، بیا د آیرفلوت نمایندګی چې د ګلفروشي په کوڅه کې وه لاړ او د بېرته تګ، ټکونو وخت یې تازه او ثابت (معین) کړ.

دتګ ورځ را ورسېده، هغه هم د کورنۍ ټولو غړو سره یې خدای پاماني وکړه او د خپل بکس او د اوږې کڅوړې (بیک) سره له کوره و وت.

عمومي سړک خواته ملګری یې هم د ده په انتظارو، د هغه په رسېدو سره هغوی یوځای (شریکي) ټکسي موټر ونیو او هوایې ډګر خوا روان شول.

بیا هلته د بلې الوتنې په شان لمړی د کابل نړیوال ډګر نه تاشکند ته الوتنه وکړه او د تاشنکد په ښار کې دوي شپې او ورځې پاتې شول، دوی به د ورځې په ښار کې ګرځېدل او د شپې به هوټل ستنېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخره ورځ يې يو، يوغټ د ازبکستان ختکي هم وپېرل اوله ځانه سره يې با کو ښار ته يوړل.

سفدر د درسونو له پيل څخه څو ورځې مخکې رسېدلی و، او د درسونو پروګرامونو په اخيستلو يې پيل کړ، هغه به د نورو زدکړيالانو نه زدکړې کوي، ښه کتابونه يې له بازار نه پېرودل او هم يې له کتابخونې نه ګټه اخيسته.
څو ورځې وروسته درسونه پيل شول، او هغه هم انسټيټوت ته لاړ، بيا نوی مهال ويش (تقسيم اوقات) ياداشت کړ، د انسټيټوت د پيل لمړۍ ورځې وې او ډېرې زدکړيالان په لارو کې ول، ټولګي هم پوره نه ول.
سفدر د يوې ودانۍ نه بلې ته لاړ او په لاره کې يې آزو وليده، هغه سفدر ته ښه راغلاست و ويل، سفدر هم د هغې نه مننه وکړه او ورته يې و ويل:
سبا دې چيرته و وينم؟
هغې و ويل:
خيريت خو به وي؟
بيا يې زياته کړه، که څه ويل وايې کولای شې، همداوس يې راته و وايې.
سفدر و ويل:
څه ويل مې نه درلود، ما د هيواد نه تاته څه سوغات راوړې دی، غوښتل مې تا ته يې درکړم.
آزو خوشحاله شوه او ويې ويل:
سوغات چيرته ده؟
سفدر و ويل:
هغه زما په کوټې کې ده، سبا به يې در ته راوړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې مننه وکړه.
سفدر و ویل:
سبا خو به انستیټوت ته راځې؟
هغې و ویل:
هو!
هرو مرو!
بیا سفدر و ویل:
چیرته به دې و وینم چې سوغات دې در کړم.
هغې و ویل:
په لمړی ودانۍ کې سبا درس لرئ؟
سفدر و ویل:
مهال ویش وګورم!
هغه له کڅوړې مهال ویش و باسه او ویې لید چې په دریم ساعت کې درس لري.
هغې ته یې و ویل:
هو!
په دریم ساعت کې.
آزو و پوښتل:
څویم پوړ؟
سفدر و ویل:
څلورم پوړ.
هغې و ویل:
سمه ده!
زه به په دالان کې ستا دراتګ انتظار وکړم.
سفدر و ویل :
سمه ده!

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر هم له هغې نه خدای پاماني واخیسته او لابراتوار تعمیر خوا ته روان شو.
درسونو د ختمیدو نه وروسته لیلې ته لاړ.
ماښام د ډوډۍ د خوړو نه ورسته د رسم وتخنیک اتاق لاړ تر څو خپله کورنۍ دنده بشپړه کړي.
تر ناوخته یې کورنۍ دنده تر سره کړه، بیا بیرته خپلې کوټې ته ستون او بیده شو.
سهار وختي له خوبه پاڅېد، د لمانځه نه وروسته یې خپل نور درسونه ګردان کړل او بیا یې د آزو له پاره راوړي سوغات په یوې ښکلې کڅوړه کې واچول او د میز پر سر یې کېښودل، ترڅو د تګ په و خت کې یې له هېره و نه وزي.
بیا یې خپل ورځني نوټونه او کتابونه راټول کړل.
د سهار د چای څښلو نه وروسته، خپل کالې یې بدله (تبدیله)، کڅوړه (بیک) یې واخیسته او د آزو د سوغات کوچنۍ کڅوړه یې هم په خپله کڅوړه (بیک) کې کېښوده.
بیا د کوټې نه و وت او درس ته لاړ.
دوي ساعتونه تېر شول او د دریم ساعت له پاره سفدر لمړۍ ودانۍ په لور حرکت وکړ.
په زینوکې و خوت او څرنګه چې څلورم پوړ ته ورسېد، د زینې په پای کې آزو ولاړه او د سفدر په انتظار وه.
سفدر آزو ولیده او هغې ته یې سلام واچوه.
هغې هم سلام ته وعلیکم و ویل.
بیا سفدر آزو ته و ویل:
راځه لږ د لارې نه لرې شوو.
هغوي د لارې نه لرې شول، بیا سفدر د هغې د سوغات کڅوړه و ویسته او هغې ته یې ډالۍ کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ډيره، ډيره مننه وکړه.
په دي وخت کې زرو هم ورسيده او آزو ته يې و ويل:
زه هم په سوغات کې شريکه يم، که نه بيا ټولو ته وايم.
آزو په خندا شوه او ويې ويل:
سمه ده!
سفدر چې ډېر شرمندوکی (کم جرات) و، ژر يې خدای پاماني واخيسته او خپل ټولګي ته روان شو.
د دوی تر مينځ سړه اړيکه وه او ازو سوچ کوه چې سفدر هم ور سره مينه لري، مګر نه شي کولای چې ورته و وايي.
هغې به سوچ کوه چې وخت ډېر دی او يوه ورځ به ورته و وايې او د واده وړانديز به ورته وکړئ.
وختونه تيرېدل او دوی په درسونو بوخت ول.
د آزو نيا په فارسي پوهېده او آزو ترې لږ، لږ فارسي زدکړې کوې.
يوه ورځ سفدر خپلې کورنۍ له پاره ليک، ليکه او خورا بوخت (مصروفه) و، په دې وخت کې آزو راغله، تر څنګ يې ودرېده او د هغه د ليک سر خط يې په فارسي ولوست.
سفدر څنګ ته وکتل؛
آزو ته يې و ويل:
ته له کومه شوي؟
يو دم، لکه پيرې پيدا شوې؟
هغې و ويل :
ما له لرې وليدې .
ومې غوښتل تا ته سلام درکړم، کوم وخت چې نږدې شوم ومې ليد ته ليک، ليکی.
سفدر و پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

فارسي دې له چانه ياده کړې ده؟
هغې و ويل:
د خپلې پلارني نيا نه.
هغه په اصل کې فارسي ژبې ده.
زه غواړم فارسي ژبه ياده کړم.
سفدر و ويل:
ښه کار دی.
بيا هغې خدا پاماني واخيسته او روانه شوه.
وختونه تېرېدل، درسونه پيلېدل بيا رخصتۍ راتلې، اوړی به ژمی او ژمی به اوړی کېده.
يوه ورځ سفدر په لمړۍ ودانۍ کې په زينو خاته چې مخې ته يې آزو او زرو راغلل، دواړو سفدر ته سلام و وايه، سفدر د هغوی سلام ته عليکم و ويل، بيا آزو سفدر ته و ويل:
زه هم په رخصتيو کې د زرو سره هنګري هيواد ته تللې وم او د تا له پاره مې سوغات راوړی دی.
بيا يې خپله کڅوړه (دستکول) خلاص کړ او يوه کوچنۍ کڅوړه يې را و ويسته او سفدر ته يې ور کړه.
سفدر مننه وکړه او بيا يې خدای پاماني واخيسته او روان شو، ټولګي ته ورسيد پر څوکۍ کيناست او سوغات يې خلاص کړ، ويې ليد چې په هغه کې يو کوچنی دلاس جوړ شوی نر زمری دی.
سفدر پر هغه لاس کش کړ، هغه زمری ډېر ښکلې او پوست و.
سفدر سوچ کوه چې دايې دې ته ورکړې چې کورته يې وېسي او خپل کوچني ورور ته يې ورکړي، تر څو پرې لوبې وکړئ.
درسونه مخ په خلاصېدو شو او يولسم سمسټر ورسېد.
يوه ورځ زرو د سفدر مخې ته راغله او هغه ته يې سلام ور کړ.
سفدر هم هغې ته وعليکم و ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یې و ویل:
آزو تاته یو وړاندیز لري.
سفدر و پوښتل:
څه وړاندیز؟
هغې و ویل:
د واده وړاندیز.
بیا یې زیاته کړه؛
هغه د تاسره مینه لري، او سوچ کوي چې ته هم ور سره مینه لرې.
تېر شوي وخت کې هغې نه غوښتل چې ته او هغه له درسونو و وځئ ، ځکه چې دواړه اول نمره یاست.
په دې وخت کې سفدر هک پک شو، او د زمري د سوغات په معنی پوه شو.
هغه و ویل:
هغه ښه پوهېږی چې زمونږ په هیواد کې جګړه ده، او زه د یوی بې وزلې کورنۍ غړی یم، په ښار کې په کرایې کورونو کې اوسېږم.
ښار کې برېښنا هم لږه ده، ټرانسپورټي ستونزې هم ډېرې او خلک اروپایي کلتور سره آشنا (بلد) نه دي او نه کولای شو پر خلکو یې و منو.
په دې وخت کې آزو هم را ورسېده او سلام یې وکړ، دواړو سلام ته یې وعلیکم و ویل:
بیا هغې و ویل:
زه کولای شم په خیمه کې هم ژوند وکړم.
سفدر و ویل:
زه باید کورته لیک و لېږم او د کورنۍ سره یې شریکه کړم.
هغې و ویل:
ته کولای شئ، دلته پاتې شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ کور او موټر هم لرو.
سفدر و ويل:
زه د کورنۍ سره مشوره کوم او بيا به تا ته خبر درکړم.
هغې ومنه او د زرو سره روانه شوه.
سفدر ډېر خواشينی شو او له ځانه سره يې و ويل:
دا کار نه کېدونکې دی.
زه ناچاره يم، هېواد ته ستون شم.
بيا به هلته جبری عسکری کوم، وخت يې شپږ مياشتې وايي، که په دوي کالونو کې ترې ژوندی خلاص شم، شکر به و باسم.
بيا دا خلک د هوسا ژوند خاوندان دي، جګړه يې نه ده ليدلې او کومو ستونزو سره هم نه دي مخ شوي.
د دې له پاره هېواد کې ژوند کول خورا ستونزمن او د امکان نه لرې ده.
دلته پاتې کېدل هم آسانه کار نه دی، بل هېواد، پردي خلک، بيا کورنۍ به څنګه شئ؟
خورا ډېرې پوښتنې چې حل نه لري.
سفدر سوچ کاوه چې څنګه آزو ته قناعت ورکړی چې له دې وړانديزه تېره شي.
څو اونۍ تېرې شوې او زرو به کله ناکله د سفدر نه پوښتل:
د ليک ځواب نه دی راغلی؟
هغه به دروغ ويل:
نه!
تر اوسه نه دی راغلی.
بيا به زرو آزو ته احوال ور کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل سمسټر هم تېر شو او ډيپلوم د دفاع وخت ورسېد، سفدر د ټولونه د مخه په اعلى نمرې دفاع وکړه، او څو ورځې په ليلې کې و، تر څو خپل ډيپلوم واخلي او هيواد ته ستون شئ.
ټولو زدکړيالانو د خپلو ډيپلومونو دفاع وکړه او ټولو ته و ويل شو:
چېرته به نه ځئ!
ډېر ژر به د تاسو ډيپلومونه چاپ او په يوې غونډې کې درکړ شئ.
څو ورځې هم تېرې شوې.
غونډه جوړه او ډيپلومونه و ويشل شو، ټول فارغان خوشحاله شوو.
سفدر هم د وخت نه د ګټې په اخيستو سره، څه د کور سامان واخيست او په يو کوچني کانټينرکې يې واچول، بيايې خپل کتابونه او پخوا اخيستي شيان يې راټول او کانټينرکې يې د ننه کړل.
د کانټينر دروازه يې ټينګه بيا يې په ټرک (لارۍ) کې بار، د کنټرول او لېږد د پاره د ريل ګادي او ګمرک مرکز ته و لېږداوه.
سبايې د ګمرک د مسولينو په مخ کې کانټينر خلاص او د لېږد اجازه يې واخيسته، بيا د ګمرک مسولينو و ويل:
ته کولاى شئ، ليلې ته لاړ شئ!
مونږ دا نن لېږو، ته کولاى شئ مزار شريف د ريل ګاډى ګمرک نه يې واخلئ.
سفدر مننه وکړه او له هغه ځايه و وت.
بيا ليلې خوا ته روان شو، کوم وخت چې ليلې ته ورسيد نورو افغان زدکړيالانو پرې غږ وکړ:
ښه شو چې راغلئ.
د ليلې مسول و ويل چې:
سبا به هرو مرو د خارجي وزارت ته لاړ اوخپل ډيپلومونه راجسټر کړئ.
لېست يې پرون لېږلى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر له يوې خوا خوشحاله او د بلې خوا د آزو د يوه لار(يوطرفه) مينې په خاطر خپه و.
سوچ يې کاوه، مګر ډېر ناوخته و،
بيا به يې په زړه کې ګرځېده:
کېداى شئ، ټوکې يې کړى وي.
يا يې غوښتل چې ما وځوروئ.
دوې، درې ورځې نورې هم تېرې شوې، دليلې مسول سفدر ته د هغه پاسپورت او د الوتکې ټکټ ورکړ او هغه ته يې و ويل:
تا د الوتکې الوتنه د جمعې په سهار دوې بجې ده.
الوتکه به لمړى له باکو ښار نه تاشکند او بيا وروسته به، بله الوتکه کې کابل ته لاړ شئ.
کوښښ وکړه چې په ټاکلې وخت خپل هېواد ته لاړ شئ.
هغه و ويل:
سمه ده!
ټاکلې ورځ، ورسېده، سفدر خپله کڅوړه (بيک) او يو بکس واخيست اود ليلې لمړي پوړ ته کوز شو، بيا يې ټکسې مرکز ته زنګ و واهه تر څو هغه نړيوال ډګر ته ورسوي.
څو دکيکې وروسته ټکسى ورسيد، چلونکى ليلې ته د ننه شو او زدکړيالانو ته يې و ويل:
سفدر څوک دى؟
هغه و ويل:
زه يم.
بيا چلونکي و ويل:
ستا موټر چمتو(تيار) دى.
بکس دې راکړه چې موټر کې يې کېږدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

سفدر د نورو زدکړيالانو، د ليلې مسول سره خداى پاماني وکړه، او ټولو سترګې د اوښکو نه ډکې شوې.
سفدر ټکسي کې کيناست او موټر هم حرکت وکړ.
سفدر ته هم ژړا را تله.
د زدکړيالي ښکلې دوره، امنيت، د ښار پاکوالى، د خلکو مينه، پاکه هوا، تفريحي ځايونه او داسې نور... .
يو ګړى وروسته هغه نړيوال ډګر ته ورسېد او نړيوال سالون ته د ننه شو، خپل بکس يې د لټون (کنترول) څانګې کې چک، لېږد ځاى کې وسپاره او خپله د کڅوړې (بيک) سره نړيوال د الوتنې سالون ته ننوت.
په دې وخت کې يې سترګې په آزو او زرو ولګېدې، چې د هغې پلار مور او خور يې هم ور سره ول.
دى هغوي ته نږدې شو او سلام يې ورکړ، د آزو سترګې سرې وې، هغي ډېر ژړلي ول، اوس يې هم ژړل.
د آزو پلار سفدر ته و ويل:
ته کولاى شې دا الوتنه کينسله کړې.
مونږ تاسو د واده مصارف په خپله کوو، او تا ته به په درې کالو کې اقامه واخلو.
بيا ته کولاى شې خپله کورنۍ هم دعوت کړې.
سفدر خورا غمجنې او په ژړا شو، لږ وروسته يې دسمال له جبه و ويست او اوښکې يې پاکې کړې.
بيا يې په زړه کې څه وګرځېد او ويې ويل:
زه هيواد ته ځم، خپلې کورنۍ ته قناعت ورکوم او پس له شپږو مياشتو ډوکتورا ته راځم، بيا به سره و وينو او خبرې به رسمي کړو.
په دې وخت کې آزو او نورو مېلمنو کوم چې د آزو سره راغلي ول، خوشحاله شول.
هغوى سفدر ته و ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته څه ستونزه وي، لیک راواستوه، مونږ یې اواره وو.
سفدر هم خوشحاله شو.
په دې وخت کې اعلان شو چې د تاشکند مسافرین دې الوتکې ته تشریف یوسئ.
سفدر له هغوی نه خدای پاماني واخیسته او د ترمینل نه د وتو دروازې په خوا روان شو.
سفدرڅټ ته و کتل:
آزو ولاړه او ترمینل د وتو دروازې خوا یې کتل او ژړل.
سفدر هم خواشینې روان و.
تر الوتکې د ننه کېدو تر وخت یې څټ ته کتل او آزو یې لیده چې هغه ته ګوري.
سفدر الوتکې ته د ننه شو او پر ټاکلي ځای کیناست، ترمینل ته یې و کتل، مګر څوک نه ښکارېدل.
الوتکې، الوتنه وکړه او د تاشکند نړیوال هوایې ډګر پر لور یې الوتنه پیل کړه.
سفدر به له ځانه سره ویل:
شیږ میاشتې ډېر وخت نه دي، ژر به تېر شئ.
بیا به د ډکتورا له پاره لاړ شم او د آزو سره به خبرې وکړم.
هغه لمړی تاشکند بیا کابل ته ورسېد، د کابل نړیوال ترمینل کې تري پاسپورت واخیستل شو.
هغه امنیتی مسولینو ته و ویل:
زه دوی کلنه ویزه لرم، شپږ میاشتې وروسته بیرته زم.
هغوی و ویل:
شپږ میاشتې وروسته راشه، پاسپورت دې له دې ځایه واخله.
په دې وخت کي یو نظامي افسر راغی او ویې ویل:
دا ټکت واخله!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټکټ کې یې لیکلي ول:
پنځلس ورځینې تعجیل.
بیایې زیاته کړه؛
دا درسره وساته او کولای شئ ځان عسکري ته ځېره او وروسته د عسکري خدمت نه خپلو نورو لوړو زدکړو ته دوام ورکړئ.
سفدر ټکټ واخیست او خپه له ټرمینل نه و وت.
کورته لاړ او د عسکري په هکله یې د کورنۍ سره مشوره وکړه.
ورور یې و ویل:
سبا به څو ځایه په کابل کې وګرځو، خدای مهربانه دی چې کوم ښه ځای په ښار کې و مومو.
هغه و ویل:
سمه ده!
هغوی سهار وختي له کوره و وتل او څوځایه د عسکري د تېرولو په خاطر لاړل.
هغوی یو ښه ځای و موند او ځان یې ځېره کړ.
څو ورځې وروسته یې د آزو د مینې کیسه د ورونو او خویندو سره شریکه کړه؛
هغوی و ویل:
کاشکې دې ور سره واده کړی وای.
هغه و ویل:
ما د تاسو او د جګړو په خاطر دا کار ونه کړ.
بیا یې زیاته کړه، هغې ماته د کور آدرس راکړی دی، زه به ورته لیک واستوم.
ورور یې ورته آیروګرام د خط پاکټ ورکړ او ویې ویل:
هغې ته لیک و لیکه!
سفدر هم لیک و لیکه او پاکټ یې بند کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورور یې ورته د خپل د دندې آدرس ور کړ.
هغه هم پاس د آزو او لاندي یې د خپل ورور آدرس ولیکه، لیک یې
ورورته وکړ چې له مرکزی پوسته خانې نه یې ولیږئ.
هغه د سفدر لیک واستاوه او ورور ته یې د لیږد اطمینان ور کړ.
هغوی به یو بل ته لیکونه لیږل او د یو بل پوښتنه به یې کوله.
د سفدر عسکري اوږده او دهیواد حالات هم پیچلي شو.
حالات مخ په خرابېدو شو، د شوروی په جمهوریتونو کې بدلون راغی
او ټول پنځلس جمهوریتونه له مرکز نه خپله آزادی واخیسته او هر
جمهوریت ځانته هیواد شو.
په آذربایجان کې هم حالات خراب او د ارمنستان هېواد سره په جګړه
بوخت شو.
اړیکې لړې شوی، او یو خط به په شپږو میاشتو کې ته او راته.
یو کال بل هم تېر شو، د آزو له خوا کوم لیک را نه غی.
سفدر بیا ورته لیک واستاوه، لیک د شپږو میاشتو نه وروسته بېرته
مسترد شوی او په کې لیکل شوي ول.
ستاسو آدرس ناسم دی، پخوانۍ ودانۍ نړیدلی او پر ځای یې نوي لوړ
ودانۍ د جوړېدو په حال کې دي.
سفدر ډیر خواشینی شو او څه یې د لاسه، نه راتلل.
د یوې خوا عسکریې د شپږ میاشتو په عوض، دونیم کالوته وغزېده او
له بلې خوا په هېواد کې جګړه توده، تر څو شوروی پلوه رژیم هم
سقوط وکړ او ټولې اړیکې وشلېدې.
کلونه تېر شول، نوې تکنالوژی مینځ ته راغله، ډیری خلک د موبایل
او نورو پاڼو(صفحو) لکه:
سکایپي، فیس بوک، واټساپ، ټویټر، انستګرام په ذریعه یو بل پیدا
کړل، مګر د آزو نه کوم خبر سفدر ته و نه رسېد.
پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چاپ شویو کتابونو لېست

۱. معماری افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری
(بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايې
(برای اساتید اانستیتوت های تخنيکې و ساختمانی افغانستان)
٤. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
٥. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
٦. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهرو)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه/ دنیای انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱٤. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱٥. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱٦. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

۱۹. منار جام – الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲٤. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چېر ته چې قانون نه شته (ګډوډي د افغانستان په معمارۍ کې)
۲٦. مډرنه جوما تونه ,, پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه – مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
(تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی تخنیک کابل)
۳٤. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او ګلچین (پښتو ناول)
۳٦. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹. برف ها آب میشود
٤۰. رسم و تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
٤۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
٤۲. بوډا ښکاري (پښتو ناول)
٤۳. د اسلامی معمارۍ پیل
٤٤. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
٤٥. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
٤٦. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد دوم)
٤۷. د شپیلۍ مینه (مه ینه) په کچه ګړۍ کې (پښتو ناول)
٤۸. حشمت خان د کلا معماري
٤۹. د افغان الک او آذري جلی مینه (پښتو ناول)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کار لاندې کتابونو لېست

۱. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد سوم)
۲. وچ بڼونه او پارکونه
۳. په اسلامي نظام کې ودانیز پرمختګ
۴. د ژرند ګړي ماما مینه
۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
۶. لیونی لېوه
۷. بې زده کړې پوی
۸. شپنه ادې
۹. کوشنۍ سوداګره
۱۰. سپین کارغه
۱۱. سور تنور
۱۲. خړه بیزو
۱۳. بندي مرغه
۱۴. توده بړستن
۱۵. د ژوند پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

د امکان او وخت په صورت کې

١. پخسه در افغانستان (به زبان انگليسی)
٢. تاريخ معماری افغانستان
٣. حويلی های آسمان خراش
٤. ارتباط گذ شته، حال و آينده در معماری
٥. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
٦. شيطان چراغ
٧. خاطره ها

(c) ketabton.com: The Digital Library

Afghan boy

And

Azari Girl's

Love

Written by:

Architect PHD

Hashmatullah Atmar

June / July - 2024

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library